

DARBININKAS

Vol. LXXVII, Nr. 32

Rugpjūčio - August 21, 1992 Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

50 centų

PRANCIŠKONŲ PASAULIEČIŲ ORDINO ŠEŠTASIS KONGRESAS KRETINGOJE

Dalyvavo apie 700 narių - atstovų iš visos Lietuvos - 19 kongregacijų

Kretingoje birželio 13-14 dienomis vyko dideli įvykiai - pranciškonų pasauliečių trečiojo ordino (OFS) šeštasis kongresas, kuriame dalyvavo ir Amerikos lietuvių pranciškonų atstovas - viceprovinciolas Tėv. Pranciškus Giedgaudas, OFM. Jis ir parvežė kongreso aprašymus ir pluoštą nuotraukų. Ta medžiaga pasinaudodami, ir informuojame skaitytojus.

Kas tas pranciškonų pasauliečių ordinas - OFS

Šv. Pranciškus įkūrė tris savo ordinus: 1209 m. pirmą ordiną, skirtą vyrams. Tą ordiną dabar sudaro konventualai, kapucinai, pranciškonai. 1212 m. įkūrė antrą ordiną moterims. Tą ordiną sudaro: klarisės ir kapcinės. 1221 m. įkūrė trečiąjį ordiną pasauliečiams. Tas ordinas laiko bėgyje išsišakoję į evangeliškuosius tretininkus, pranciškonišką bendruomenę, anglikonų pranciškonus, trečią reguliarų ordiną, Pranciškaus brolius, pranciškonas; iš viso net šešios šakos.

Trečiojo ordino nariais gali būti vyrai ir moterys, vedę ar nevedę. Tikslas - įgyvendinti evangelišką tobulybę pasaulyje, suteikiant jėgos bei ištvėrės krikščioniškajam gyvenimui Bažnyčioje, palaikyti bei skleisti Kristaus žodį, savo šventu gyvenimu rodant pavyzdį kitiems. Trečiasis Šv. Pranciškaus ordinas visais laikais buvo suprantamas kaip priemonė grąžinti pasaulį prie Evangelijos.

Trečiojo ordino kongresai

Šis kongresas yra šeštasis. I-masis kongresas sušauktas 1922 m. birželio 15-17 dienomis Kretingoje. Dalyvavo apie 200 asmenų, iš jų per 100 atstovavo kongregacijoms.

II kongresas įvyko 1923 m. liepos 10-11 dienomis Radviliškyje. Dalyvavo 175 atstovai iš 92 kongregacijų bei daug svečių.

III kongresas vyko Kaune 1924 m. rugsėjo 15-17 d.

IV kongresas vyko vėl Kretingoje 1935 m. birželio 15-17 d. Dalyvavo per 2000 uniformuotų tretininkų, atstovavo 401 kongregacijai.

V kongresas vyko 1938 m. birželio 12-13 d. Kretingoje. Dalyvavo apie 3000 tretininkų.

Okupacijų metais ir pranciškonų vienuolija ir trečias ordinas buvo uždaryti. Veikė tik slapta.

Šeštasis kongresas

Pirmas pranciškonų ordinas Lietuvoje buvo atkurtas 1989 m., gi trečias pranciškonų (pasauliečių) ordinas atkurtas 1991 m.

Pratęsdami tradicijas, šiemet ir sušaukė tretininkų kongresą ir jis jau buvo šeštasis, savo gausumu ir programa beveik pralenkęs pirmuosius kongresus. Šiemet susirinko apie 700 - 800 ordino narių - atstovų iš 19 kongregacijų. O iš viso žmonių iškilnėse dalyvavo apie 7,000.

Kongresas sulaukė pasaulio dėmesio. Pasveikino popiežius Jonas Paulius II, dalyvavo III or-

dino prezidentė Emanuela D'Annunzio iš Romos ir pasaulio pranciškonų trečiojo ordino generalinis asistentas Tėv. Karl Schaefer, OFM. Abu pasveikino kongreso dalyvius. Be jų, dar kalbėjo Lietuvos III pranciškonų ordino dvasios asistentas, T. Paulius Bytautas, OFM, ordino ministras Br. Jeronimas Remesa, OFS, Kauno tarpdiecezinės kunigų seminarijos dvasios vadovas kun. Robertas Grigas, Lietuvos Respublikos statybos ir urbanistikos ministras Alg. Nasvytis, Aukščiausiosios Tarybos deputatė Romualda Hofertienė, Vytauto Didžiojo Universiteto profesorius Arvydas Žygas.

Kongresas vyko šia tvarka: birželio 13, šeštadienį: registracija nuo 9 iki 11 val.; 12 - bažnyčios hierarchų ir vyriausybės narių susitikimas šventoriuje; 12:30 v. - kongreso atidarymas, mišios, kurias koncelebravo Telsių vyskupas A. Vaičius ir daugybė kunigų. Pamokslą pasakė prel. Alfonsas Svarinskas, iš Vilniaus. 15:30 v. kongreso konferencija Kultūros rūmų salėje; 19 v. mišios Liurdo grotoje; 20 val. A. Remesos oratorija "Šv. Pranciškus Asyžietis"; 21 val. - procesija - Tėvo Ambrozijaus Pabrėžos ir kitų pranciškonų ka-

pų lankymas. Ten prisiminti Lietuvos kankiniai.

Birželio 14 d. Šv. Antano Paduviečio atlidai - mišios Liurdo grotoje. Pamokslą pasakė Karl Schaefer, OFM, vyr. tretininkų dvasinis asistentas iš Romos. Kongresas baigtas popiežišku palaiminimu, kurį suteikė Tėv. Karl Schaefer, OFM.

Koncertai kongrese

Išspūdingos buvo mišios birželio 13 Liurdo grotoje. Po mišių ir buvo atlikta Br. Jeronimo Remesos oratorija "Šv. Pranciškus Asyžietis". Literatūrinis tekstas Tėv. Viktoro Gidžiūno, OFM, ir brolio Antano, poetinis tekstas - Tėv. Leonardo Andriekaus, OFM.

Oratorijos atlikti buvo sukvietta bent keli chorai ir solistai. Atlikime dalyvavo: Klaipėdos muzikinio teatro solistai: Asta Zubaitė, Gražina Miliauskaitė, Mindaugas Gylys ir Kauno muzikinio teatro solistas Arvydas Šauspėkaitis; Klaipėdos konservatorijos orkestras, vadovas Vidmantas Bružas; Klaipėdos Kristaus Karaliaus bažnyčios vaikų choras, vadovė Reda Vaitkevičiūtė; Klaipėdos Juozapo Darbininko bažnyčios vaikų choras, vadovas Gilvydas Bendoraitis; Šv. Cecilijos draugijos religinės muzikos ansamblis, vadovas Alfonsas Motūzas; Telsių bažnyčios choras, vadovas Adolis Lukošius; Kretingos bažnyčios cho-

(nukelta į 2 psl.)

Br. Jeronimo Remesos, OFS, oratorija "Šv. Pranciškus Asyžietis" atliekama Kretingoje tretininkų VI-ojo kongreso metu birželio 13 d. Diriguoja Genovaitė Maironienė, dešinėje prie vargonėlių pats kompozitorius.

KAIP JIE BUVO DINGĘ "BE ŽINIOS"

Apie vieną JAV piliečių lietuvių šeimą, kalintą sovietinėse stovyklose ir paskui išleistą į Ameriką

Rusijoje leidžiamas laikraštis "Rossijskaja gazeta" liepos 31 d. paskelbė 39 pavardes amerikiečių, kurie, Rusijos pareigūnų

mąnymu, buvo įkalinti Sovietų Sąjungoje po II Pasaulinio karo. Tame sąraše yra ir šios lietuviškos pavardės.

Tai Adelė Bagatas, Aleksandro d., gimusi 1906 m. Rokiškyje; Marshall Juozas, Kazio, gimęs 1897 m. Utica, JAV, jo žmona Marshall Paulina, Antano, gimusi 1903 m., ir dukra Marshall Aldona, gimusi 1926. Visi iš Kauno; ir Jasinskas Pranas, gimęs 1910 m. Brooklyne, gyvenęs Lietuvoje, Prienų rajone.

Visi kiti asmenys - taip pat etninės kilmės - gandai, ukrainai, lenkai, ispanai, vokiečiai, yra gimę Amerikoje ar Europoje. Kai kurie jų šiuo metu dar gali būti gyvi ir gal gyvena kurioje nors buvusioje sovietinėje respublikoje.

Laikraštis tas pavardes paskelbė po to, kai Rusijos prezidentas Jelcinas, lankydamasis Washingtone, buvo prasitaręs,

kad Sovietijoje galbūt dar yra amerikiečių karo belaisvių. Pradėjus jų paieškas, faktai nepasitvirtino, bet dabar štai surasti kitos rūšies asmenys. Nežinia ar jie buvo belaisviai ar šiaip kaliniai, bet Rusijos pareigūnai tvirtina, kad jie nuo 1954 m. buvo laikomi sovietiniais piliečiais.

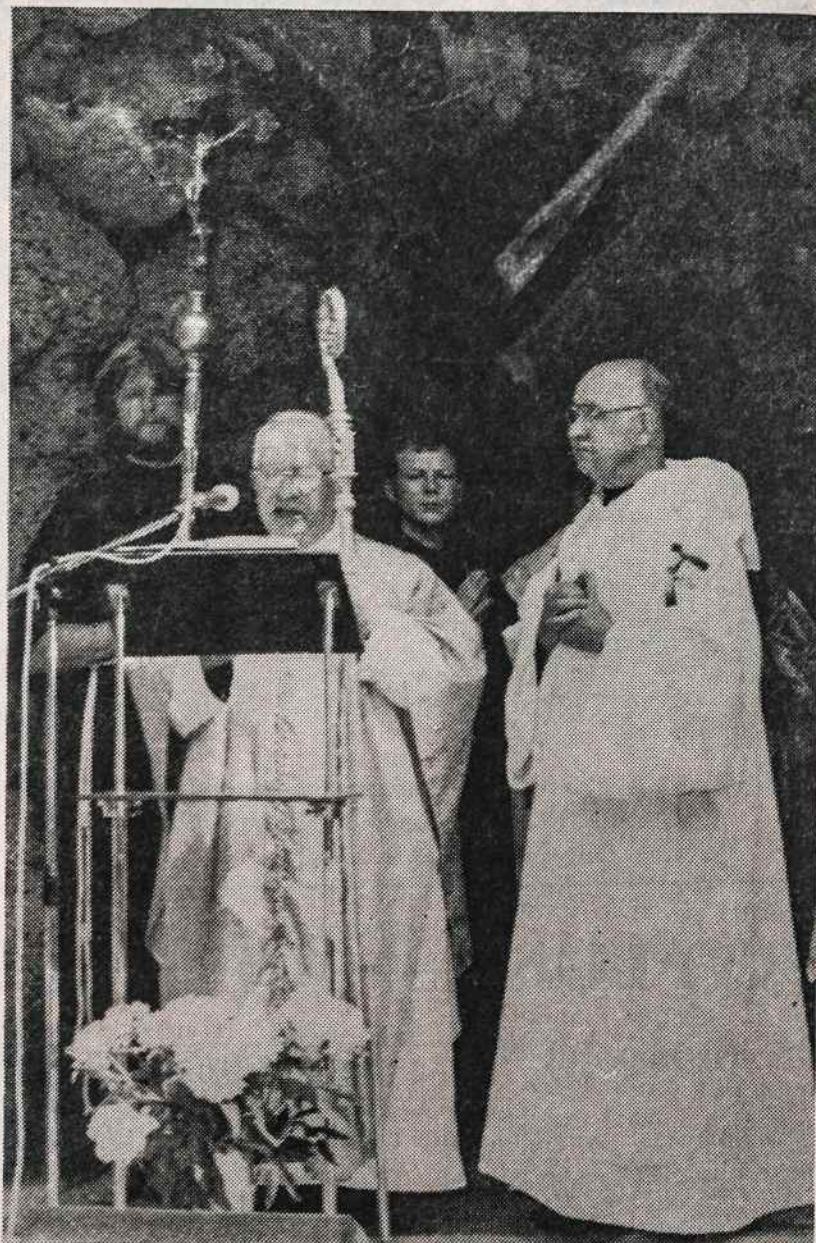
Šią Associated Press informaciją Redakcijai atsiuntė Rasa Bobelytė-Keye, dirbanti radijo WLTW žinių skyriuje.

Laikraštis surado lietuvių

Nuo to laiko, kai ši žinia pasirodė Amerikos spaudoje, reporteriams pavyko surasti bent šešis atvejus, bet įdomiausia žinia apie lietuvius, atspausdinta "The New York Times" rugpjūčio 6 d. laidoje.

Skyriaus B puslapyje 11-am Barbara Crossette rašo apie juos

(nukelta į 5 psl.)

Mišios aukojamos Liurdo grotoje, Kretingoje, tretininkų VI-ojo kongreso metu birželio 14 d. Pagrindiniai koncelebrantai - Telsių vysk. Antanas Vaičius ir Tėv. Pranciškus Giedgaudas, OFM, lietuvių pranciškonų viceprovinciolas, iš JAV.

JAV LB KREIPIASI Į PREZIDENTĄ IR KONGRESĄ

JAV Lietuvių Bendruomenės Visuomeninių reikalų tarybos pirmininkas Algimantas S. Gečys rugpjūčio 10 d. prezidentui Bush parašė laišką, kuriame prašo persvarstyti administracijos poziciją dėl ekonominės pagalbos Rusijai ir sieti ją su Rusi-

jos kariuomenės išvedimu iš Baltijos valstybių.

Gečys aiškina, kad šią pagalbą reikia sieti, ypač atsižvelgiant į tai, jog Rusijos vyriausybė jau atsimeta nuo pažadų, kuriuos yra padaręs prezidentas Jelcinas G-7 konferencijoje Munchene. Gečys nurodo, kad, tuo atveju, jei JAV nepanaudos savo diplomatinės, politinės ir ekonominės įtakos, pasitarimų atmosfera tarp abiejų pusių gali tolygio blogėti, pakenkdamas JAV tikslams visame regione.

Prieš mėnesį laiko, savo laiške primena Gečys, prezidentas Jelcinas įpareigojo savo vyriausybę nesiusti į Baltijos valstybes naujokų, veikiai parengti kariuomenės atitraukimo tvarkaraštį pasitarimams ir visiškai kariuomenės išvedimui iki 1993 m. pabaigos. Tačiau pereitą savaitę Rusijos užsienio reikalų ministras Andrej Kozyrev Baltijos užsienio reikalų ministeriams susitikime paryškino savo vyriausybės pasitarimų poziciją. Rusijos kariuomenė bus atitraukta tik tada, jei tam tikros sąlygos bus išpildytos. Tarp jų yra klausimų, tiesiogiai liečiančių JAV geopolitinius interesus.

Toliau Gečys nurodo, kad Rusija dabar norinti atšaukti savo pažadą JAV dėl naujokų rotacijos Baltijos valstybėse, kad ji nor pasilaikyti strategines bazes nenustatytam laikui ir nori vykdyti manevrus bei apmokymą Baltijos valstybių teritorijoje. Ta naujoji Rusijos derybų pozicija tikrovėje būtų Rusijos "Monroe doktrina", kuri jau nuo anksčiau oficialiai propaguojama Rusijos vyriausybės.

Savo laišką prezidentui Bush Lietuvių Bendruomenės atstovas baigia:

"Mes manome, kad JAV vyriausybė turėtų veikiai ir aiškiai pareikšti, jog JAV nesutinka, kad Rusija taptų to regiono politiniu ir kariniu stabilumo garantuotoja. JAV interesai, plečiant prekybą ir investavimus, taip pat būtų paliesti Rusijos kariuomenės buvimu to regiono demokratinėse šalyse".

Algimantas Gečys rugpjūčio

(nukelta į 2 psl.)

DĖL AKCIJOS Į KONGRESO NARIUS IR JAV VYRIAUSYBĘ

Algimantas S. Gečys, JAV LB Visuomeninių reikalų tarybos vardu, rugpjūčio 9 d. aplinkraščių kreipėsi į LB veikėjus. Jis supažindino su tuo, kaip Atstovų Rūmuose ir Senate sutartinai, Baltiesiems Rūmams spaudžiant, buvo priimtas įstatymas, teikiantis Rusijai ekonominę paramą.

Jis rašo, kad įtartinais manevrais buvęs laimėtas draudimas iš viso svarstyti papildymus, sąlygojančius Rusijos kariuomenės išvedimą iš Baltijos valstybių. Bet faktai parodė, kad baltai turi Kongrese stiprų užnugarį, tad nereikia rankų nuleisti.

LB veikėjams jis nurodė, kad dar yra šiek tiek laiko, savaitės ar dviejų laikotarpyje paveikti savo senatorius ir kongresmanus, kol jų delegatai savo konferencijoje suderins priimtuosius įstatymus, patvirtins ir paskui juos pristatys prezidentui Bush pasirašyti. Jis kvietė išvystyti akciją į paramos Rusijai įstatymą rėmusius Atstovų Rūmų narius ir pabandyti juos laimėti savo pusėn. Nurodė, kad būtina jiems priminti tuos reikalavimus, kuriuos Baltijos užsienio reikalų ministras Maskvoje ultimatyviai iškelė Rusijos užs. reikalų ministras Kozyrev.

Procesija į Liurdo grota Kretingoje birželio 13 d., tretininkų VI-ojo kongreso metu.

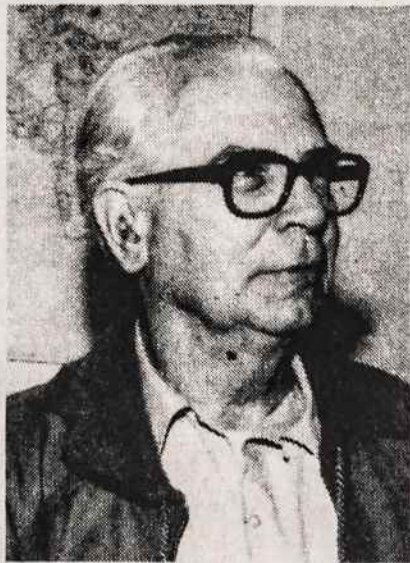
Kretingoje, Tretininkų kongreso metu (birželio 13 d.) eiseną į Liurdo groto. Šalia vysk. A. Vaičiaus Tėv. Karl Schaefer, OFM, prel. A. Svarinskas. Už jų Emanuela D'Anunzio, pasaulio OFS prezidentė ir vertėja.

SU PLUNKSNA IR MEILE UŽ TIESĄ

VL. RAMOJUS

Ekonomistas, visuomenininkas ir žurnalistas Antanas Juodvalkis, aktyvus "Darbininko" ir kitų išeivijos laikraščių bendradarbis, rugpjūčio 6 d. paminėjo savo amžiaus 80 metų sukaktį. Prieš tai čia rašančiam jis pareiškė, kad laimingiausia gyvenimo valanda buvo, "kai aš baigiau gimnaziją ir gavau brandos atestatą, nes mūsų šeimoje nei vieno nebuvo mokyto žmogaus. Jaunesnieji už mane baigė pradžios mokyklą, o vyresnės trys seserys nebuvo nei pradžios mokyklos baigusios. Kai aš gavau diplomą, tai visai šeimai buvo didelis džiaugsmas", pasakojo sukaktuvininkas.

Sukakties išvakarėse, rugpjūčio 5 d., nykstančiame Marquette Parke esančiame "Seklyčios" restorane Lietuvos Fondo, Tautinės Sąjungos, Korp! Neolithuania ir lietuvių žurnalistų pa-

Antanas Juodvalkis

stangomis buvo suruošta vakarieni ir oficialus jubilato pagerbimas. Apie šį renginį iš anksto sukaktuvininkui neleidus viešai skelbti, susirinko 80 jo draugų, pažįstamų, gerbėjų.

Lietuvių Fondo pareigūnei M. Remienei pakvietus, maldą

prieš vakarieni sukalbėjo Marijonų provincijolas kun. dr. V. Rimšelis, o po vakarieni ir šampano tostų vyko oficialioji dalis. Lietuvos konsulas Chicagoje V. Kleiza sveikinimo žodyje pareiškė, kad jų abiejų keliai suartėjo 1978 m. Toronte vykusiam PLB seime, kai abu buvo išrinkti į PLB valdybą. "Jubilatas yra žmogus, — sakė konsulas, — kuris tikrai yra tvirtas savo principuose, aiškus ir tiesus savo santykiuose su kitais, kietas savo nusistatymuose, tačiau tolerantiškas kitų nuomonei. Užtai darbas su juo bet kur ir bet kada buvo lengvas ir malonus..."

Pagrindinę kalbą, trukusią mažiau negu 10 minučių pasakė kaimynas iš Daugailių parapijos, Rytų Lietuvoje, ekonomistas ir žurnalistas Mečys Valiukėnas. Jis pastebėjo, kad Antanas iš šeimoje augusių 7 vaikų buvo išskirtas eiti mokslus. Studijuodamas Vytauto Didžiojo universitete pats turėjo užsidirbti pinigų pragyventi ir užsimokėti už mokslą. Išlausė ekonomikos kursą, išlaikė egzaminus ir gavo tarnybą Taupomosios valstybės kasose, kur išbuvo iki bolševikai okupavo Lietuvą. Tada persikėlė į Panevėžį ir dirbo buhalteriu cukraus fabrike. M. Valiukėno žodžiais, tas gyvenvietės ir darbovietės pakeitimas atitolino jo kelionę į Sibirą.

Toliau pagrindinis kalbėtojas akcentavo, kad Juodvalkis gimnazijoje buvo moksleivis tautininkas, kaimo jaunlietuvių veikėjas; okupacijų metais rezistentas — Laisvės kovotojų s-gos narys; išeivijoje — Amerikos Lietuvių tautinės s-gos, Lietuvių Bendruomenės, BALFO darbuotojas, išeivijoje atsikūrusių neo-lithuanų darbštus filisteris, PLB valdybos narys, Lietuvių fondo informacijos vadovas. Tačiau M. Valiukėno žodžiais, visi tie Antano išeiti mokslai, kaip ir jo sąžiningai atliktos pareigos, būtų nesutraukę tokios

Šiame kongrese pleveno šv. Pranciškaus dvasia, atsinaujinimo, atleidimo, kūrybos dvasia. Anksčiau tretininkai buvo lyg nustumti į tolimą veiklos lauką, surišti artimai su bažnyčia. Dabar atskleidžiami nauji lapai, atnešami nauji veiklos metodai; nors pasikeitė žmogus, bet jo ilgesys būti arčiau prie Dievo pasiliko. Tai reikia taikyti naujus veiklos metodus.

Nuplevėsavo atskirų vienetų — kongregacijų vėliavos, nuskambėjo muzika, pakeldama visus naujai veiklai. Išsiskirstė visi, linkėdami šv. Pranciškaus žodžiais — ramybės ir gėrio. Tegu ta atsikūrimo dvasia paliečia ir Amerikos bei Kanados lietuviškas parapijas, nes gėrio ir meilės visur ir visada nebus per daug.

Lietuvos tretininkų VI-ajame kongrese Kretingoje prie Liurdo grotos birželio 14 d. Dalyvavo apie 700 ordino atstovų iš 19 kongregacijų.

KONGRESMANAS DURBIN BALSAVO PRIEŠ PAGALBĄ RUSIJAI

Illinois demokratas kongresmanas Richard J. Durbin, kuris buvo pateikęs papildymą prie Rusijos Akto, sąlygojant jį su Rusijos kariuomenės atitraukimu iš Baltijos valstybių teritorijos, rugpjūčio 12 d. išleistajame pareiškime, pabrėžia, kad jis balsavo prieš Rusijos Akto priėmimą. Jo įsitikinimu, tasai Aktas eina prieš laisvės ir demokratijos principus.

Tame pareiškime kongresma-

auditorijos, jei sukaktuvininkas nebūtų turėjęs plunksnos, kurią jis susirado jau subrendęs, vežiodamas į mokyklą Uosj (žinomas foto menininkas — V.R.) ir Eglę (Laisvosios Europos radijo lietuvių redakcijos narė — V.R.). "Itariu, — teigė kalbėtojas, — kad jis, skaitydamas gera lietuvių kalba parašytus savo vaikų rašinius, pradėjo rašyti ir pats. Ir gaudamas žurnalistų premiją guodėsi: į rašančius žiūrėjau kaip į ypatingus žmones ir pats nedrįsau pagalvoti apie kokios nors korespondencijos sukūrimą".

Po pagrindinės kalbos ir "Ilgiausių metų" sukaktuvininką Lietuvos Fondo vardu sveikino P. Kilius. Tautinės s-gos cv pirmininkas dr. L. Kriaučėlinas, PLB cv vicepirmininkas V. Kamantas, JAV LB Krašto v. vicepirm. B. Jasaitienė, korp! Neo Lithuania atstovė V. Jonušienė, Altos cv pirmininkas G. Lazauskas ir spaudos darbuotojų atstovas J. Žygas. Baigus oficialią dalį, kuriai sumaniai vadovavo M. Remienė, V. Momkus padainavo kelis specialiai šiai progai parašytus kupletų posmus, refrenu pritariant visiems salėje esantiems.

Pabaigoje ilgesniam žodyje sukaktuvininkas Antanas Juodvalkis visiems padėjo, pastebėdamas, kad "ką sveikintojai pasakė, priimkite tik vieną procentą, nes mes eiliniai paprasti žmonės tiek nuveikti niekad negalėjome..."

Šiame nusipelnusio sukaktuvininko pagerbime dar kartą išryškėjo jau nuo seniau žinomas faktas, kad A. Juodvalkis savo principuose yra nesvyruojantis tautininkas, kartu būdamas tolerantas kitų pažiūrų žmonėms. Trims dienoms likus iki jo pagerbimo, A. Juodvalki paklausiau, kodėl jis, ilgai bendradarbiavęs "Dirvoje", ten nutilo ir, šalia "Draugo", pradėjo rašyti "Darbininke". Jis taip atsakė: "Tai nėra, sakyčiau, dėl kokių nors ideologinių nesutarimų, bet sąryšyje su redaktorių pasikeitimu. Kada redaktoriai pasikeitė, perskaičiau jo vedamąjį, kad jis ieško naujų, gerų bendradarbių, o jį senuosius nesikreipia, tai pagalvojau, kad gal ir nebereikalings".

Ilgiausių metų sukaktuvininkui Antanui Juodvalkiui ir ištikimam palydovei — jo žmonai Onai!

nas Durbin dar sykį išdėstė savo papildymo punktus, iš kurių aišku, jog prezidentas Bush pirma turi patvirtinti Kongresui, kad padaryta pažanga tos kariuomenės išvedime, taip pat, kad vykdomi visi kiti Baltijos valstybių vyriausybės reikalavimai, taikomi tai kariuomenės vadovy-

bei. Kongresmanas Durbin pabrėžė, kad jis nerems Rusijos Akto, ligi Rusija pažeidinės savo kaimynų suverenumą ir kol jos kariuomenė pasiliks Baltijos valstybėse.

Nelauk, kol atsiųs paraginimą susimokėti prenumeratą. Pats tai atlik laiku ir dar pridėk auką lietuviškai spaudai palaikyti.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas patarnauja teisiniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, Conn. 06070. Tel. 203 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84 - 02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Sutelkia garbingas laidotuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296 - 2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344 - 5172. Pa ruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

BEACH MEMORIAL CHAPEL, 301 Corey Ave., St. Petersburg Beach, Fla., 33706. 813 360 - 5577. KENFIELD WOODLAWN FUNERAL HOME, 200 Pasadena Ave., S. St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345-9393. WOODLAWN MEMORY GARDENS, 101 58th St., S. St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345-9393.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoji vietoj — OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89 - 11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847 - 4477). Įstaigai kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821 - 6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. — 43 - 04 Junction Blvd., Carone, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779 - 5156.

LIETUVIŲ KULTŪRINĖ RADIJO PROGRAMA "AUŠRA". WICN-FM 90.5 Worcester, MASS. Sekmadieniais 8-9 val. vakaro, Eduardas Meilus, Jr., 70 Curtis St., Auburn, MA 01501, T. 508 753 - 7232.

NEW YORK - NEW JERSEY - Laisvės Žiburys, sekmadieniais 9 - 10 val. ryto WNWK 105.9 FM. Romas Kezys, 217 - 25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428 - 4552. FAX 718 769 - 3302.

KOLODNY & KOLODNY: Virginija Kolodny, Lietuviškai kalbanti advokatė, 11 Park Place, Room 905, New York, N.Y. 10007. Tel. 212 349 - 7771. Nelaimių ir susidūrimų atvejai, namų pardavimas, testamentai, išnuomavimai, kondominijumų reikalai. Turi leidimą praktikuoti New Yorko valstijoje.

NEW JERSEY, NEW YORK - "Lietuvos atsiminimai", sekmadieniais nuo 2 iki 3 v. popiet iš Seton Hall Universiteto stoties, 89.5 FM banga. "Music of Lithuania" programa, vedama anglų kalba iš tos pačios stoties, girdima irgi sekmadieniais nuo 1 iki 2 v. popiet. Dr. J. J. Stukas — direktorius, 234 Sunlit Dr., Watchung, NJ 07060. Tel. 908 753-5636.

MARIA JUZAITYTĖ - LEVIN, lietuvių advokatė, patarnauja visuose teisiniuose reikaluose. Kalba ir lietuviškai. 325 Broadway, Suite 504, New York, N.Y. 10007. Tel. 212 - 962 - 5810.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS
66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS, N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282 326 - 3150

TAI MŪSŲ VIENINTELĖ VIETA — GAUSI PARODŲ SALE

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

VYTIS

KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĒKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ

MOKĖTI ĖALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS JOKIO EKSTRA MOKESCIO UŽ PATARNAVIMĄ PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N. Y. 11229

TEL.: 718 769 - 3300, FAX 718 769 - 3302

DARBININKAS The Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207

Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964

Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637

Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$20.00. Single Copy 50 Cents
Published Weekly except 2nd and 3rd week in July

POSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Planuokime ateinančius metus

Ateinančiais metais yra trys svarbios sukaktys, kuriom reikia iš anksto pasiręsti, kad jos būtų tinkamai ir prasmingai paminėtos. Visos trys — labai svarbios lietuvių tautai.

Pirmoji sukaktis

Ateinančių metų vasario 16 d. sueina 75 metai, kai buvo paskelbtas Lietuvos nepriklausomybės atstatymas. Esame įpratę kasmet Vasario 16 minėti savo kolonijose su paskaitom, tautiniais šokiais, choro dainomis ir kitokia programa.

Šią 75 metų sukaktį reikėtų išskirti iš visų anksčiau minėtų. Svarbu kuo iškilmingiau, prasmingiau ją paminėti. Pasistenkime tai padaryti savo jėgomis, jas įtraukiant į visokeriopą pasirėngimą, organizavimą. Daugiau dėmesio skirkime kultūrinėm programom — parodom, koncertam, literatūros vakaram. Kultūriniai reikalai ankstesniuose minėjimuose buvo nustumti, nes visiem rūpėjo politinė veikla. Dabar, kai Lietuva pati tvirtina savo nepriklausomybės rūmą, mum bereikia padėti ir planuoti tai, kas mus pačius labiausiai išlaikys emigracijoje. O išlaikys tik mūsų kultūrinė veikla, kai stengsimės puoselėti savo kultūrinės tradicijas, auginti savo tautinę literatūrą, meną.

Chicaga jau pasiskelbė, kad organizuoja net keturias dailės parodas. Bepigu Chicagai, kur tiek daug lietuvių! Jie jau parodė iniciatyvos. Planuoja pakviesti iš Lietuvos kokį ansamblį, kuris sutrauktų daugiau publikos ir būtų galima jį parodyti draugams amerikiečiams.

Jau labai aktualu kalbėti tuo klausimu, planuoti ir telkti jėgas.

Antroji sukaktis

Ateinančių metų spalio 28 d. sueina 200 metų, kai gimė istorikas Simanas Daukantas. Daug kas gali pasakyti: kas čia tokio, kodėl mes turime minėti šią sukaktį?

Simanas Daukantas buvo pirmasis Lietuvos istorikas, rašęs lietuviškai. Iki jo visos istorijos buvo parašytos lotyniškai, lenkiškai. Daukantas pats pirmasis įtvirtino lietuvių kalbą lietuvių istorijoje, mokslo literatūroje. Ir svarbiausia — jis padėjo pagrindus mūsų tautiniam atgimimui.

Jis nupūtė praeities dulkes nuo Lietuvos istorijos, parodė ją gražią, patrauklią. Jis pasakė: lietuvi, čia tavo žemė, ir atskleidė Lietuvos istorijos puslapius. Tai istorijai rašyti ir ugdyti pirmąją lietuvių literatūrą jis atidavė savo gyvenimą. Savo laiku jis buvo sunkiai paskaitomas ir nesuprantamas, nes tauta dar nemokėjo skaityti. Atėjo Motiejus Valančius, Žemaičių vyskupas, išmokė tautą skaityti. Toji, išmokyta skaityti, atėjo iki "Aušros" o "Aušros" laikraštis rėmėsi išties Simano Daukanto ideologija — Lietuva — tik lietuviška su savo tautine kultūra.

Jei mes šiandien kalbame lietuviškai, jai atstatomė savo nepriklausomybę ir ją visokiais būdais giname, tvirtiname, tai to pradininkas — pirmtakas, pamatų tiesėjas yra Simanas Daukantas.

Senoji emigracija labai vertino Simaną Daukantą, jo garbei leido jo raštus, išleido atviruką ir bažnyčioje pavaizdavo vitraže.

Jis laukia mūsų prasmingo minėjimo.

Trečioji sukaktis

Ateinančių metų lapkričio 22 d. sueis 100 metų nuo Kražių

Daugel metų grūdinta tarpukario Kauno nostalgija pliska šiltomis spalvomis per kiekvieną pasižmonėjimą Nemuno ir Neris santakoje. Nors miestas išplito, pakito, nebe tas, kuris sugulė atmintin kad ir ketvirto dešimtmečio pabaigoje, bet liko ilgesys, nepasotinamas ir turbūt nepabaigiamas.

Mažutei likimo properšai — tuometinė Jėzuitų gimnazija Rotušės aikštėje. Sakoma, ją vėl perėmė vienuoliai, bet kol kas, 1992 metų pavasarį, nė vienos būtybės ant aukšto, lėkšto storum lentom išmušto stogo, kur pertraukų metu šėlo moksleiviai, vaikštinėjo vienuoliai jėzuitai.

Baigę šeštąją klasę 1936 metų pavasarį atsiveiknom raudonskruostį jaunuolį Dobrovolskį, kuris tolesniam gyvenimui pasirinko kunigų seminariją. Ir tik 1989 rudenį vėl susitikus Paberžėje, buvo retai smagu, kad pažinties nenuslėgė 53-jų metų atskirtis, nes dabar Lietuvoje bene legendinis Tėvas Stanislovas pasprasčiausiai tarė: "Sveikas, Kęstuti!"

Pačiame Kaune trys 1938 laidos bendraklasiai aplankė pirmąjį Lietuvos kardinolą Vincen-tą Sladkevičių, kuris mokėsi Jėzuitų gimnazijos žemesnėje

skerdynių, kada lietuviai beginkliai pasipriešino prieš okupantų ginkluotą smurtą — uždaryti Kražių bažnyčią. Šį įtampa prasidėjo jau 1882 m. bet jos kulminacija buvo 1893 m. lapkričio 22 d., kada ginkluoti kazokai įsiveržė į bažnyčią, mušė, mėtė žmones. Žmones išvaikė, bažnyčią tik laikinai uždarė. Beginkliai žemaičiai ėjo į teismus, į kalėjimus ir galų gale atgavo savo bažnyčią.

Šis Kražių įvykis parodė, kaip tauta gali gintis be ginklų prieš ginkluotus. Yra aukų, bet aukos sudrebina visą pasaulį. Ir Kražių įvykiai tada sujudino visą Europą, dar labiau sujungė tautą kovoti už savo interesus!

Primindami tai, kviečiame iniciatyvos imtis Amerikos ir kitų šalių Lietuvių Bendruomenių kraštų valdybas. Tegū jos telkia pajėgas, planuoja, pagamina vaizdajuostes, kurios nušviestų sukaktį svarbą ir jų eigą. Tokios vaizdajuostės padėtų mažesnėse kolonijose pajusti sukaktį prasmę ir svorį.

Darbų daug! Ir tose sąlygose juk galime daug padaryti.

Truputis Europos

Pas Keturių vėjų pranašą

KĖSTUTIS ČERKELIŪNAS

klasėje. Kaip įprasta, vyresnieji mažai paisydavo jaunesnių gimnazistų, nebent šie pasižymėdavo moksle ar sporte. Mažutis Vincentas buvo iškilus moksleivis ir dėl to susilaukė vyresniųjų dėmesio.

Per vizitą vienam iš svečių parūpo, ar neužlaikom kardinolo šeštadienio priešpietę, bet šeimnininkas buvo toks malonus, paprastas ir pustrėčios valandos šnekučiom apie jaunystės dienas ir dabartį. Be to, Ganytojas kiekvienam padovanojo *Naująjį testamentą* su asmenišku įrašu.

Būnant Kaune 1992 biržely, nostalgija vieną popietę atvižo į Būgos gatvę prie vartelių, už kurių žalumynai ir mūrinukas. Prie laiptų pakopos įsitaisęs šuniukas jau derino stygas stipresniam lojimui, kai pasirodė kokių penkerių metų berniukas. Po trumpo pokalbio Vytukas sutiko nepažįstamą įsileisti, dėl to pritūpė ir apglėbė šuniuką.

Ir taip artyn prie durų, už kurių gyvena veik 50 metų nematytas Keturių vėjų pranašas, poetas ir žurnalistas Juozas Žlabys-Zengė. Jo erdvus kambarys toks, koks ir pridera neeiliniam rašto žmogui.

Atsimenu, vokiečių laikais (1941-1944) Kaune sklido gandas, kad Žlabio kambaryje, tasyk kažkur Žaliakalnyje, tiek daug knygų, spaudos ir popieryno, kad niekur negali įtilpti rašomoji mašinėlė — ją pakibusią ore, laikė lubose įtvirtintas geležinis kablys.

Dabar galima rasti vietos ant Žlabio rašomojo stalo, bet aplink itin tiršta knygų — jos lindi lentynose, patogiai išsibarstę ant kėdžių, užima sofos kampą. Du dar spaudos dažais garuojantys leidiniai: Žlabio poezijos rinktinė *Pavasarių gramatikos* ir *poezijos Pavasaris '92* kolonom kyla nuo grindų. Pradrėkostas vnynojamas popierius lyg lukštas dviejų birželinų knygų sutelkti nei.

Dar 1926 Žlabys Keturių vėjų žurnale išspausdino eilėraščių ciklą *Pavasario gramatika*; šitaip

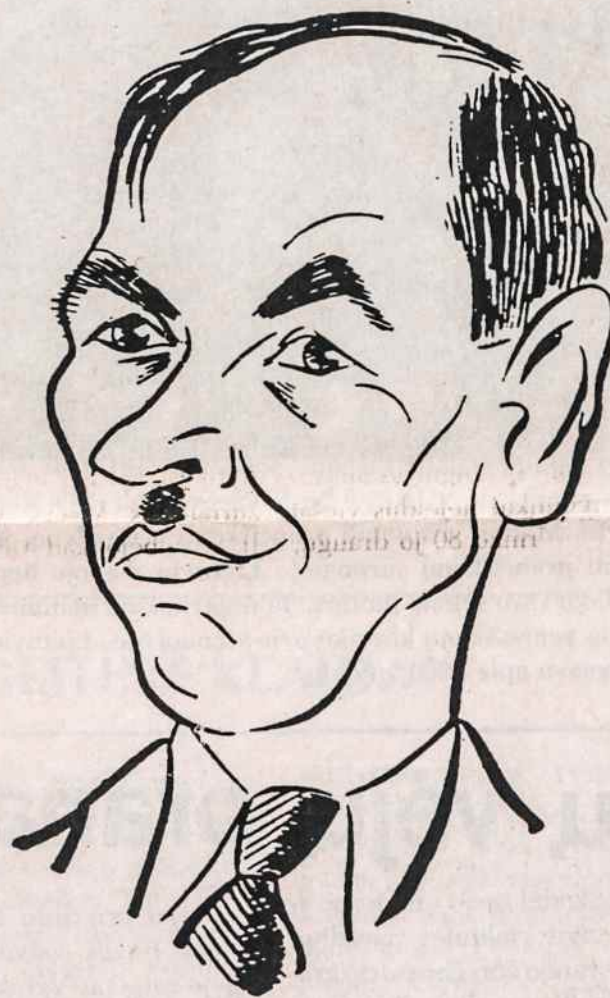
pavadintą poezijos rinkinį jis ketino išleisti 1930 pabaigoje, bet taip neįvyko ir tik 1992 įkūnijo savo gyvenimo svajonę. Autorius pateikė ir tokių eilėraščių, kurie, jo nuomone, liko nepastebėti, ar net iš tolo apeiti — nuo ankstyvųjų bandymų 1914 iki 1972. Rinkinyje yra ir "nervuota poema" *Anykščių šilelis*, išleista Kaune 1930.

Savo poezijos rinkinio įvade Žlabys rašo: "Objektyviai žiūrėdam, visados pajunti vėjo dvelkimą — ar eisi prieš vėją, ar pavėjui. Čia aš neapsirinku, nes su vėjais seniai esu sutapęs ir ne vienos kurios formos".

Čia ir užgriebiam Keturis vėjus — kas jie tokie?

"Keturi vėjai — avangardinės literatūros sąjūdis ir to paties vardo žurnalas, savo eilėse ir puslapiuose apjungęs revoliucingiausiai nusiteikusius pirmosios trečiojo dešimtmečio pusės rašytojus ir poetus. Sąjūdis atsirado apie 1920 ir išsivystė iš literatūrinų diskusijų būrelio, kuris pirmadieniais rinkdavosi Kazio Binkio bute", rašo Alfonsas Čipkus Lietuvos enciklopedijos XI t. Pirmasis žurnalo Keturi vėjai numeris pasirodė 1924 ir ketvirtas (paskutinis) 1927. Tų metų gruodžio 10 Kaune buvo Keturių vėjų teismas, kuris, pagyręs jų antikonvencionalizmą bei temperamentingumą, nuteisė keturvėjininkus sunkiesiems literatūros darbams iki gyvos galvos. Pasak Čipkaus, "keturvėjininkai atliko labai svarbų išjudinto darbą ir paruošė dirvą sekančiam piūvininkų, granitininkų ir trečiafrontininkų kartai. Jie taip pat įvykdė pirmą organizuotos literatūrinės revoliucijos bandymą, o jų šios srities pirmatikai — Balys Sruoga, Juozas Albinas Herbačiauskas etc. — ko vojo pavieniui, partizaniškai".

Pats Žlabys knygoje *poezijos Pavasaris '92* paskelbė atsiminimus Keturi vėjai ir jų keturvėjybė. Autorius mini, kad jo eilėraštis *Pavasario futurizmas* (1926) savo kilme turėjo būti Lietuvos futurizmo himnas, o tik dėl kuklumo buvo atspausdintas be numatytos antraštės. Ten buvo pabrėžtas ir lietuvių moder-

Juozas Žlabys-Zengė, Bor-Jero piešinys (1936)

(nukelta į 4 psl.)

IŠ KELIONĖS TIK ASILAS NEGRĮŽTA ARKLIU

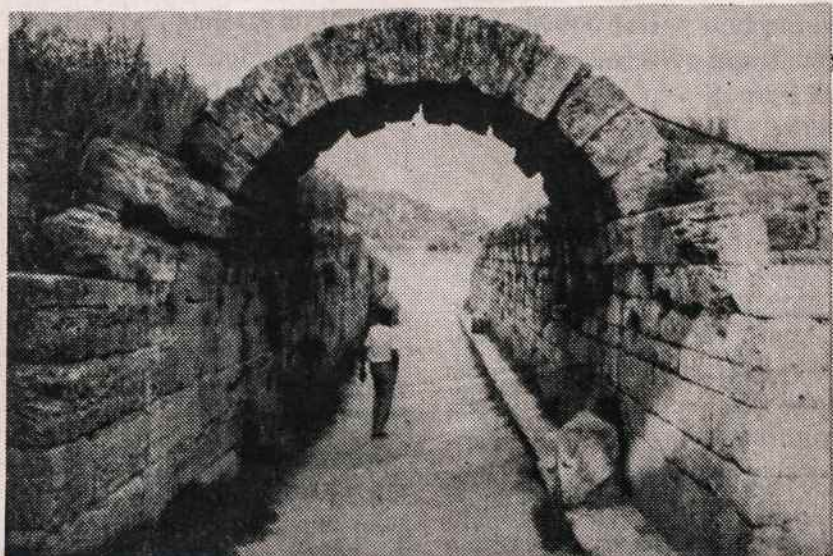
Tautų Apaštalo Pauliaus pėdsakai Graikijoje
ANTANAS RUBŠYS
Manhattan College 59

Gidė, viena atskubėjusi, laukia mūsų prie jėgimo kolonų su bilietais.

— Tai svarbiausias ir geriausias išlikęs Epidauro paminklas, — ji paskelbia, rodydama į amfiteatrą. Ir, cituodama senovės keliautoją Pausaniją, ji tęsia:

— Epidauro šventovėje yra teatras, kuris ypatingai vertas dėmesio. Nors romėnų teatrai savo didybe ir viršija teatrus visame pasaulyje, nors Megalopolio teatras Arkadijoje ir yra didžiausias, tačiau koks architektas drįstų rungtyniauti savo architektūriniais igūdžiais ir išmone su Polykleitu? Epidauro amfiteatras yra Polykleito architektūrinis šedevras!

Gidė Polykleitui nesigaili pagyrimo žodžių. Teatrą sudaro scena, vieta orkestrui ir įdubęs pusratis kalno šlaite žiūrovų sėdynėms. Vieta orkestrui yra tobulas 20 m apskritimas. Jos centre dar tebėra senas Dioniso

Įėjimas į olimpinių žaidynių stadioną. Nuotr. kun. prof. Antano Rubšio

įdubęs pusratis kalno šlaite labai įspūdingas. Gidė supažindina su jo metmenimis:

Penkiasdešimt penkios marmuro sėdynių eilės įdubusiame pusratyje penkiolikai tūkstančių žiūrovų su nuostabia akustika! Aukščiausioji sėdynių eilė yra 22 m aukščiau, negu apskritoji vieta orkestrui, tarp jos ir vietos orkestrui yra beveik 60 m tarpas.

Kelionės bendrai prašo išbandyti atviro teatro — amfiteatro kalno šlaite akustiką. Bet ne visi nori lipti į amfiteatro viršų. Gidė stovi orkestrui vietos centre pasirošusi mesti drachmą. Lipti pavakario vėsoje malonu. Gidei numetus drachmą, jos skambe-

sys atrodo lygiai garsus, kaip ir apačioje.

— Architektas sukūrė šią nuostabią akustiką, — girdžiu, aiškina gidė, — įtvirtindamas tuščius puodus po sėdynėmis. Puodai buvo atgręžti į vietą orkestrui.

Lipdamas žemyn, veltui bandau surasti puodus po sėdynėmis! Nuostabioji akustika Epidauro amfiteatre man liko maloni staigmena.

Nuostabu, kad šį teatrą atvirame kalno šlaite ir nūdien naudojama tautinis Graikijos teatras. Kaip tik ir šį vakarą ruošiamasi vaidinti Sofoklio Antigonę. Gidė, plačiai šypsodamasi, sako:

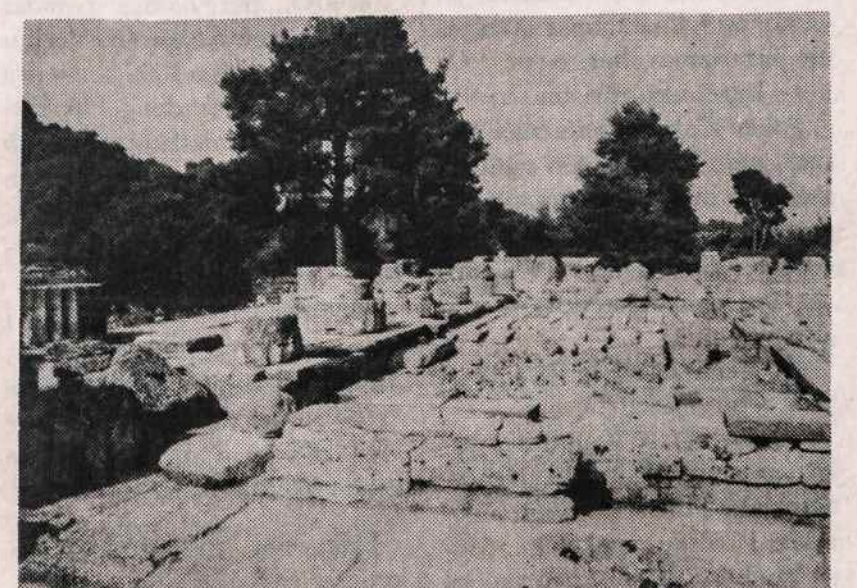
— Kasmet lakštingalos nutyla, kai Agamemnonas grįžta po pergalės iš Trojos!

Skersai Peloponesą

— Kalimera! — sveikina mus gidė kitą rytą.

— Šiandien kirsime Peloponesą, — aiškina su žemėlapiu rankoje gidė, — sustosime Tripolyje ir Megalopolyje. Pasiekę Ionijos jūrą prie Kiparisijos, leisimės pajūriu į šiaurę iki Olimpjos.

Vieškelis nuo Argos miesto į Tripolį tai priartėja, tai nutolsta nuo Peloponeso geležinkelio. Kertame Argolio lygumą. Kadai-se čia bėti didžiulių pelkių, o dabar vešlūs laukai ir lankos. Se-

Dzeuso šventovė Olimpijoje. Nuotr. kun. prof. Antano Rubšio

novėje žmonės šias pelkes laikė Bedugne ir jėjimu į Hadą — Požemį. Heraklis kažkur čia — prie Lernos šaltinio nugalėjo devynagalvę Hidrą, kuri nuodingu alsavimu užkrėsdavo maru visą apylinkę.

Vieškelis vingių vingiais kyla į Ktenijos kalnus. Vaidzai nuostabūs. Ir akys ryto metą nepavargusios! Matyti Mikėnai. Argos, Tiryns. Viena kalnų virtinė atrodo tarsi žmogus ant nugaros gulėtų.

— Žmonės tuos kalnus vadina mirusiu Agamemnonu, — paaiškina gidė.

Nuo Argolio įlankos pakylame į Ktenijos kalnų perėją — 555

m. Už jos išnyra dar kita kalnų virtinė. Vėl vingių vingiai. Autobusas, dejuodamas ir atsidusdamas, lipa aukštyn. Pagaliau prieš akis Arkadijos (Arkadia) lyguma su Tripoliu, Arkadijos provincijos miestu, svarbiu Peloponeso kelių mazgu. Arkadijos lyguma — sausos aukštumos. Tik Tripolio miestas pasipuošęs žaliuojančiais medžiais. Nuvaziavome tik 62 km, o kone dvi valandos. Peloponesas kalvuotas, o vieškeliai — nesaugūs.

— Vairuotojui reikia pailsėti, — sustojus prie kavinės po medžiais, užjaučia gidė.

(Bus daugiau)

APIE LIETUVOS DŽIAUGSMUS IR VARGUS

Per Vatikano radiją kalba ambasadorius Kazys Lozoraitis

Itališkoje Vatikano radijo žinių laidoje liepos 21 d. buvo perduotas pokalbis su Lietuvos ambasadoriumi prie Apaštaly Sosto Kaziu Lozoraitiu.

Pokalbis su ambasadoriumi parengęs itališkos žinių laidos redaktorius Fulvio Cavarocchi pirmiausia pažymėjo, kad Kazys Lozoraitis buvo vienas paskutinių asmenų, Šv. Tėvo priimtų prieš jam atsigulant į ligoninę.

Toliau sekė trumpa paskutiniųjų dešimtmečių Lietuvos istorijos apžvalga, priminta sovietinė, nacių Vokietijos ir antra sovietinė Lietuvos okupacija, barbariško bolševizmo siautėjimas Lietuvoje ir galop prieita prie praėjusių metų rugsėjo mėnesio, kai tarptautinė bendruomenė pripažino nepriklausomą Lietuvos respubliką.

Po šios įžangos eina pats pokalbis. Į Fulvio Cavarocchi klausimus Kazys Lozoraitis atsakinėjo itališkai. Čia pateikiamas šio pokalbio lietuviškas vertimas, gautas iš Vatikano lietuviškos žinių laidos:

Klausimas: Ekscelencija, — kreipėsi redaktorius Fulvio Cavarocchi, — Lietuvos ir kitų dviejų Baltijos respublikų atgautą nepriklausomybę tarptautinė bendruomenė sutiko su didele simpatija. Kokios atgimimo pastangos dabar daromos jūsų krašte?

Atsakymas: Atgautoji laisvė ir nepriklausomybė Lietuvai kelia neatidėliotinų uždavinių. Okupacinis režimas padarė neišmatuojamą nuostolių. Beveik viską reikia atkurti naujais pagrindais. Darbas jau pradėtas ir, sakyčiau, sekasi gerai, nepaisant aki-vaizdžių sunkumų.

Tvirtinama demokratinė valstybė, paremta teisingumu, teise, pagarba pagrindinėms pilietinėms teisėms. Priimti įstatymai, saugantys tautinių mažumų kultūrinę teisę. Vos tik atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, at-

statyti religinę laisvę, be jokių apribojimų. Dabar atstatoma laisva rinkos ekonomika. Negaliu nepažymėti problemos, labiausiai trukdančios Lietuvos atsikūrimo procesą: tai buvusių sovietinių dalinių buvimas krašto teritorijoje. Šie daliniai sudaro nuolatinių pavojų Lietuvos politiniam stabilumui ir saugumui, o šios sąlygos yra būtinos atsinaujinimui. Dėl to Lietuva reikalauja kuo greitesnio šių dalinių išvedimo.

Klausimas: Šventasis Sostas katalikišką Lietuvai visados rėmė, ypač išbandymų valandomis, tiek praėjusiais šimtmečiais, tiek per paskutiniuosius 50 metų, ir Lietuvos katalikai visada pasilikę ištikimi Petro Sostui...

Atsakymas: Jei turėčiau padaryti santrauką kalbos, kurią Šventajam Tėvui pasakiau per

skiriamųjų raštų įteikimą, tarčiau tik du žodžius: "Niekados neužmiršime". Tai sakydamas turiu mintyje dabartinį Popiežių, kuris Lietuvą užtardavo, kai kiti tylėjo. Lietuviai paskutiniai Europoje atsivėrė Kristaus Gerajai Naujienai, bet nuo atsivertimo akimirkos vis nuolatos brenė jū tikėjimas ir ištikimybė Petro Sostui, kuri, savo ruožtu, dvasiškai stiprina mūsų tautą, ypač sunkių bandymų metu, kuri, deja, netrūko.

Lietuvos santykiai su Šventuoju Sostu visados buvo puikūs, labai retai juos kas nors aptemdavo. Dėl to yra pagrindo tikėtis, kad puikūs santykiai bus palaikomi ir ateityje. Atkurti diplomatiniai Lietuvos ir Šventojo Sosto santykiai padės ugdyti ir stiprinti abipusius ryšius, kurių jokia jėga neįstengė nei sumenkinti, nei, juo labiau, nutraukti.

JAV prezidentas George Bush, kurio rezidencija Kennebunkporte, Maine, yra netoli pranciškonų vienuolyno, jam atstovauti pranciškonų surengtoje Lietuvių dienoje liepos 12 d. įgaliojo savo senelę motiną. Ją nuotraukoje matome tarp lietuvių pranciškonų klierikų prie vienuolyno. Lietuvių dienoje dalyvavo apie 6000 žmonių.

Vaidelis iš Lietuvių dienos Kennebunkporte iškilnių. Dalyvavo daugybė žmonių. Pamaldas laikė vysk. Paulius Baltakis. Buvo labai įvairi programa. Du piano koncertai, kuriuos atliko William Smiddy, ir įvairiausios pramogos.

Klausimas: Gal galėtumėt trumpai papasakoti apie Lietuvos Bažnyčios ir tautos kančias, patirtas per ilgus komunistų priespaudos dešimtmečius?

Atsakymas: Jau yra ir dar prireiktų kitų ištiesimų, norint aprašyti visa, ką lietuvių tauta iškentėjo komunistų priespaudos metu. Užtenka pavartyti "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką" — pagrindinio leidinio, išverstą ir į užsienio kalbas — kad įsitikintum, kokius persekiojimus lietuvių patyrė vien dėl to, jog buvo lietuviai ir katalikai, jog norėjo tokiais pasilikti ir gyventi laisvėje. Kentėjo už tai, kad reikalavo elementariausios pagar-

bos žmogaus ir tautos teisėms. Patyrė areštus, deportacijas, trėmimus, neretai mirtį, nes norėjo, kad tėvynė būtų laisva, nes troško laisvai išpažinti savo tikėjimą.

Aš čia kalbu ne vien apie katalikus. Mintyje turiu ir Lietuvos žydų bendruomenę, nacių okupacijos metu tapusią žiaurių persekiojimų auka. Mūsų amžiaus totalitarinių režimų Kankinių Knygoje Lietuvos skyrius yra labai ilgas.

Klausimas: Dabar jūsų kraštas su viltimi žvelgia į ateitį. Ypatin- gai laukiama Popiežiaus kelionės į Lietuvą 1993 m. rugsėjo mėnesį...

Atsakymas: Taip, dabar su viltimi žvelgiame į ateitį, nes atgavome patį didžiausią gėrį — laisvę. Žinoma, turime budėti ir dirbti, kad laisvė būtų tinkamai naudojama. Labai daug mums gali padėti Bažnyčios mokymas.

Štai kodėl su pasitikėjimu ir viltimi laukiame Popiežiaus vizito kitais metais. Klausysimės Jo žodžių ir dėkosime Jam už viską, ką padarė mūsų tėvynės labui. Šiomis dienomis ypač arti esame prie sergančio Popiežiaus, linkime, kad Šventasis Tėvas kuo greičiau sugrįžtų į savo apaštalinę veiklą Bažnyčios ir visos žmonijos gerovei.

O VIS DĖLTO PLB SEIMAS BUVO GRAŽUS

KĘSTUTIS K. MIKLAS

(Tęsinys iš pereinamo numerio)

Lenkijos lietuviai dar nepriklauso PLB

Toliau buvo pakviesti atstovai iš tų Rytų Europos vietovių, kur lietuvių bendruomenės nėra dar pilnai susiorganizavusios, neveikia pagal PLB įstatus ir dar nėra priimtos į PLB.

Viena tokių yra Lenkija, kurios lietuvių vardu kalbėjo Punksko Kovo 11 gimnazijos pedagogas Sigitas Paransevičius. Anot jo, Lenkijoje turėtų būti per 20,000 lietuvių. Iš to skaičiaus apie 11,000 gyvena Suvalkų trikampyje. Ten ir visas pagrindinis lietuvių veikimas. Ten ir lietuvių gimnazija, ir mėnesinis lietuvių žurnalas "Aušra".

Su lenkais santykiai šaltoki, bet šiek tiek paramos iš jų gaunama. Ryšiai su nepriklausoma Lietuva yra tamprūs. Švietimo srityje iš ten susilaukiama daug paramos. Jos susilaukiama ir iš JAV. Dėl įstojimo į PLB nutarimas bus greit padarytas.

Ukrainos lietuviai nori įstoti į PLB

Suglaustą pranešimą apie Ukrainoje gyvenančius lietuvius padarė lietuvių bendruomenės pirmininkė Rūta Malikėnaitė.

Pagal 1989 m. gyventojų surašymo duomenis, Ukrainoje turėtų būti per 11,000 lietuvių, daugiausia gyvenančių miestuose, kaip Kijeve, Odesoje, Donecke, Charkove, Dniepropetrovske ir kitur.

Didžiama lietuvių yra sukūrę mišrias šeimas, ir mažai vilčių, kad jie grįžtų į Lietuvą nuolatos gyventi. Tačiau meilė savo gimtajam kraštui gyva. Organizuota lietuviška veikla reikiama ne tik kultūrinėje, bet ir politinėje srityje. Susilaukiama įvairios paramos net ir iš Ukrainos valdžios. Kol kas ta valdžia yra gana ribota ir ji koncentruojasi Kijeve. Ukrainos bendruomenė nori įstoti į PLB gretas.

Atstovai iš Rusijos

Seimas buvo tikrai nustebintas, kai buvo pristatyti lietuvių atstovai iš dabartinės Rusijos teritorijos. Jų buvo net trys, atstovaujantys Maskvai, Sankt Peterburgui ir Sibiriui.

Pirmasis pranešimą padarė Maskvos Lietuvių Bendrijos pirm. prof. dr. Vytis Viliūnas. Maskvoje gyvena per 3,000 lietuvių, didžiama surastų Maskvos telefonų knygoje.

Kontaktuojant juos, daugelis bijojo prisipažinti lietuviams. Reikėjo įtikinti, kad tai nėra koks nors KGB triukas, ypač tuo metu, kai Lietuva buvo paskelbusi savo nepriklausomybę, o Maskvoje dar siautėjo senasis režimas. Reikėjo net kelis kartus skelbti per radiją, kad lietuvių Maskvoje turi savo kultūros klubą ir kviečia visus lietuvius stoti į jį, nurodant jo adresą ir telefono numerius.

Šiuo keliu nemažai lietuvių buvo pasiekti, ir daug jų įsijungė į veiklą, prasidėjusią labai skurdžiose sąlygose 1988 m. pabaigoje.

Dabar ta veikla, remiama Lietuvos ambasados Maskvoje, jau gerokai išsiplėtė. Jau net ir lietuviška mokykla veikia su 30 mokinių. Šį rudenį bus įsteigtas vaikų darželis. Veikia ir lietuvių kalbos kursai. Lietuvos švietimo ministerija padeda vadovėliais ir kitokiomis mokslo priemonėmis, bet labai trūksta rašomojo popieriaus. Tenka naudoti senus susirašinėjimo raštus, kurių kita pusė lapo yra nenaudota.

Apie Sankt Peterburgo, buvusio Leningrado, lietuvių pranešimą padarė jų pirmininkė Veronika Barėkutė. Pirmasis mieste priskaitoma per 3,500, o jo apylinkėje apie 1, 500 lietuvių, daugiausia įsikūrusių po Antrojo Pasaulinio karo.

Lietuvių Bendrija susiorganizavo 1988 m. tuoj po Sąjūdžio įsikūrimo Lietuvoje. Bet veikla dar kol kas gan ribota, ir tai tik kultūrinėje srityje. Į kultūrinius rengimus susirenka apie 150 tautiečių.

Dr. Viliūnas ir Barėkutė prisipažino, kad veikla ribota tik jų gyvenamuose miestuose. Su lietuviams, gyvenančiais kituose miestuose, ryšių nėra ir nežinia, kaip ten jie veikia. Žinoma, kad daug lietuvių gyvena Murmanskėje, Smolenske, Voroneže, Pskove, Novgorode ir kituose miestuose.

Sibiro lietuviai

Ypatinai įdomų pranešimą padarė Sibiro Lietuvių Sąjungos pirmininkas Tomsko universiteto prof. dr. Vilius Bernatonis.

Išiviams pats žodis Sibiras visada reikšė tautos kankinimą ir egzekucijų kraštą, nekaltai nužudytų tautos sūnų ir dukterų lavonyną. Tačiau mažai žinoma apie tautiečius, jau nuo seno ten gyvenančius, susiorganizavusius ir veikiančius dar prieš tuos baisiusius 1940-1941 metų bolševikinius išvežimus.

Prof. Bernatonis, kalbėdamas apie Sibire gyvenančius lietuvius, pirmiausia palietė jų atsiradimą tame krašte. Tai jis padalino į keturis etapus.

Pirmasis etapas buvo, kaip pirmieji lietuviai, kaip tremtiniai, buvo nuvaryti ir apgyvendinti įvairiose Sibiro vietovėse po 1831 m. sukilimo. Apie tų lietuvių likimą mažai žinoma. Sakoma, kad galėjo, atlikę bausmę, sugrįžti atgal į Lietuvą, o kai kurie sudarė mišrias šeimas ir pasiliko ten gyventi, nutautėjo, ir jų pėdsakai dingę.

Antrasis etapas liečia lietuvių, ištremtus po 1863 m. sukilimo. Arti 3,000 lietuvių buvo apgyvendinta Tomsko, Tobolsko, Krasnojarsko, Irkucko ir Novosibirsko apylinkėse — pietinėje Sibiro dalyje. Tie lietuviai, nors ir buvo laikomi nusikaltėliais prieš caro režimą, ten nebuvo varžomi, galėjo laisvai dirbti jiems skirtose žemėse, o po 15 metų jiems skirtos bausmės galėjo grįžti atgal į Lietuvą.

(Bus daugiau)

Pas Keturių vėjų pranašą

(atkelta iš 3 psl.)

nios poezijos savitumas, jei ir sutapatinamas su futurizmu, ekspresionizmu ar kitais vardais (kuris rusų spaudoje buvo vadinamas net "katrantizmu"), tai vis dėlto buvo savitas reiškinys, jei varnėnas švilpaudamas iššvilpia ne "futurizmas, bet:

— Fju-fju-fju-turizmas".

Toliau Žlabys prisimena: "Keturių vėjų literatūrinio sąjūdžio veikimas buvo toks platus ir populiarus, kad Kazys Binkis, klausiamas, kodėl nebeišina Keturių vėjų naujas numeris, gudriai atsakydavo:

— O kam dabar leisti, jei visi rašo keturviejiškai?!"

Nesimačius su Žlabiu tiek laiko, šnekos nestigo. Kažkada pusantros metų dirbam Kauno dienraščiui "Laisvę" redakcijoje. Mūsų kambarių durys buvo skersai koridorių. Žlabys mėgdavo padirbėti vakarais, dažnokai iki išnaktų. Kai kartais vėlokai užbėgdavau į redakciją sumesti kokią kiną filmą apžvalgėlę ar aptarti sporto įvykius, matydavau, kad Žlabys vis dar rašo, o gal eiles kuria.

Žlabys domėjosi, kaip gyvuoja du JAV užkibę keturviejininkai: Bronys Raila ir Antanas Rimydis. Prisiminėm ir jau senokai Amerikoje mirusį Keturių vėjų sambūrio vadą Juozą Petrėną — Petrą Tarulį (tų vadų buvo du: kitas — Kazys Binkis).

Jei Birutė Pūkelevičiūtė 1992 pavasarį davė garo tiems nelemtiems redaktoriams, kurie sudarė Lietuvoje surinkti ir išleista jos knyga "Aštuoni lapai, tai Žlabys kukliai pasiguodė, kad

nežinia kodėl buvo nutaisytas ir jo poezijos rinktinės pavadinimas — turėjo žūti "Pavasario gramatikos" (išspausdinta Pavasarių gramatikos). Atseit, yra redaktorių, kurie geriau žino... Ar tikrai taip?

Žlabys, pergyvenęs penkias valdžias, tremtį Šiaurėje Vorkutą (1945–1955, o 1958 jam leista grįžti į Lietuvą), daugel skriaudęs metų, iš pradžių tegavęs 25 rublių mėnesinę pensiją, neseniai vėl rašytojų sąjungos narys, dabar seniausias Lietuvos rašytojas (gimęs 1899 balandžio 20).

Jis savo laiku nepasitraukė į Vakarus, nes jo paties žodžiais, "Nesijaučiau nusidėjęs. Nei saviems, nei svetimiems. Kuo turėjau bijoti, bėgti? Buvo gaila Lietuvos, jos kultūrinio turto".

Į klausimą, "Ar niekadoms nekilioras pasielgti kitaip: patikti, įtikti, pritikti?" Žlabys atsakė: "Ne, niekadoms".

Kitas klausimas: "Kaip Jums pavyko taip ilgai išgyventi? Išsaugoti tikėjimą gyvenimu, literatūra? Nenusižengti principams?", Žlabys: "Niekam nieko nepavydėjau. Gerbiau kiekvieną žmogų. Gresiant pavojui stengiausi padėti, nors ir nepritariau svetimos idėjoms. Be to, nenuklydau bohemijos šunkeliais" — iš Petro Palilionio pokalbio su Žlabiu (Atgimimas, Nr. 43/1990).

Netikėtam svečiui iš New Yorko Žlabys nuoširdžiais žodžiais išrašė abi naujausias knygas su savo kūryba. Poeto regėjimas dabar labai šlubuoja, bet Žlabis globoja docentė Irena Lapteva-

tė — jai priklauso tas mūrinis namas Būgos gatvėje, o pradžioje minėtas Vytukas yra Žlabio augintinės pedagogės E. Sinkėvičienės sūnelis.

Apsilankymas pas Žlabį sušildė tarpukario Kauno nostalgiją, ir pagarbiai atsisveikinau po tiek kančių ne tik nepalūžusią, bet ir nepavargusią asmenybę.

Grįžęs į New Yorką, persimečiau laiškais su Broniu Raila. Jis rašė: "Smagu, kad aplankei Žlabį-Žengę. Tik mes trys pasaulyje bėpalikę keturviejininkai (jis, Rimydis ir aš). Gerai pažįstu Žlabio būdą: jis puikus vyras, bet labai jautrus, mimoziškas ir savaip "honoravas" (voldemarininkas)".

Beje, Žlabys, voldemarininkas, 1934 birželyje turėjo pasitraukti iš kariuomenės (jis buvo Geležinio Vilko raitelis, vėliau karininkas husarų pulkuos). Tai suvirpino artimas stygas, nes šias eilutes rašančio dėdė aviacijos kapitonas Vladas Morkus, pirmasis Lietuvoje (1928) nusileidęs parašytu, 1934 taip pat turėjo išeiti į atsargą, nes vyko į Zarasus pargabinti prof. Augustino Voldemaro.

Toks susipynęs gyvenimas su savo vingiais ir kilpomis. Betgi laikime optimistiškai, ir tam galėtų patarnauti posmas iš Juozo Žlabio-Žengės eilėraščiui "Pavasario futurizmas":

Nudribo snagių kryžmės.
Kai riktels pempė "Gyvas!",
Žiūriu: nuo kelmo driekias futurizmas,
Ir šauk gyvenimo aktyvas!

KAIP JIE BUVO DINGĘ "BE ŽINIOS"

(atkelta iš 1 psl.)

savo reportaže "From Gulag in '45 to Maryland Today". Idėtos ir dvi nuotraukos.

Reportaže aprašoma visa Juozo Marshall šeima ir jos likimas. Žurnalistei pavyko surasti netoli Washingtono, Lanham, MD, mieste gyvenančią Juozo Marshall dukrą Aldoną Simanavičienę su jos vyru Pranu ir dukra Laima. Pirmojoje nuotraukoje ir vaizduojami jie visi trys, o užrašė po ta nuotrauka dar pridėtas ir Paulinos komentaras: "Iš tikro man keista sužinoti, kad aš esu dingusi be žinios".

Aldona, kuri aname sąrašė nurodyta, kad gimusi 1926 m., žurnalistei papasakojo visą savo šeimos istoriją, o jos vyras Pranas aiškino, kad jam sunku apie tuos pergyvenimus net klausytis. Jis net kelis kartus išeidavo iš kambario to interview metu. Jis ilgus metus praleido priverčiamųjų darbų stovykloje, turėjo dirbti vario kasyklose, nuo nuolatinių mušimų sutrikusi jam klausa ir patyręs vidaus organų sužeidimų.

Aldona pasakojo, kad jos tėvas Juozas buvo gimęs 1897 m. Utica, NY. 1921 m., po to, kai Lietuva atgavo nepriklausomybę, jis įsikūrė Kaune. Pirma dirbo aviacijoje (jis buvo lėktuvo pilotas), o vėliau vertėsi kaip automobilų, autobusų ir radijo importuotojas. Vedė medicinos seriją Pauliną Stacą ir sulaukė dukros, Jie ir toliau pasiliko JAV piliečiais ir pilietybės neatsižadėjo.

Suėmimai ir tremtis

Sovietinės okupacijos metais visa šeima, o taip pat ir Aldonos sužadėtinis, kuris vėliau žuvo komunistų kalėjime, dalyvavo pogrindžio veikloje. Jie visi buvo suimti 1945 m. birželio 19 d. Aldona tada buvo antro kurso medicinos studentė ir turėjo 23 metus amžiaus. 1946 m. ji nuteista už "išdavimą" dešimčiai metų sunkių darbų ir penkeriems metams ištremimo. Pasiūsta į Mikun stovyklą Komi respublikoje. Vėliau perkelta į Mariinski stovyklą centriniam Sibire, o dar vėliau — į stovyklą netoli Karagandos, Kazachstane.

Trejus metus dirbo įvairius darbus, bet vėliau, pasinaudodama savo sugebėjimu šokti (Kaune motina ją leido mokytis baleto), pradėjo dirbti stovyklos saviuomenės grupėje, o dar vėliau tapo net baleto "mokytoja" policijos pramoginiame centre. 1955 m., dvejiems metams praėjus po Stalino mirties, ją paleido į laisvę, bet, neturėdama kur dėtis, pasiliko dirbti viename teatre Kazachstane.

Ji ten sutiko ir savo būsimąjį vyrą, Praną, taip pat kauniečių kalinį, ir su juo sukūrė šeimą. Po

metų jiedviem gimė dukra Laima, kuri šiuo metu yra dailininkė ir juvelyrinių dirbinių kūrėja Washingtone. Savo drobėse ji vis prisimena blankias Kazachstano dykumas.

Išeidama į laisvę, Aldona jau žinojo, kad yra gyva jos motina, kuri buvo nuteista 25 metams kalėjimo, bet nieko nežinojo apie savo tėvo likimą.

Kažkada 1956 m. Aldonos vyras, grįžęs namo, jai pasakė: "Kažkoks kalinys tavęs laukia prie durų".

Aldona žurnalistei pasakojo: "Pamačiusi jį, vos nenualpau — tai buvo mano tėvas".

Pastangos sugrįžti į JAV

Vėliau, kai jau visi suėjo į krūvą (motina sugrįžo iš amžinojo įšalo žemės), ėmė rūpintis, kaip gauti kokią pagalbą iš JAV ambasados. Pasiskolinę pinigų, "išpuošę" savo tėvą ir nusiuntę jį į Maskvą (4 dienos kelionės traukiniu). Bet sargybiniai prie ambasadoriaus neprileido. Tada tėvas pasakė porą moterų, išsinešančių iš ambasados ir jas malda, kad praneštų ambasadoriui, jog jis "Joseph Marshall is here".

Ambasadorius jį sutiko gatvėje. Iš jo tėvas sužinojo, kad jau dešimt metų, kaip jo ieško jo giminės, esančios Vokietijoje, ir kad sovietiniai pareigūnai ambasadoriui vis aiškina, jog jis esąs vedęs ir laimingai gyvenęs Kazachstane, ir kad jis jau SSSR pilietis.

Pagaliau Amerikoje

1957 m. Juozas Marshall, jo žmona Paulina ir Aldona Simanavičienė gavo JAV pasus, bet užtruko ligi 1960 m., kol gautos išvykimo vizos Simanavičiui ir dukrai Laimai. Tų pačių metų gruodžio 11 d. visi jie atskrido į

Aldona Marshall-Simanavičienė, viduryje, su vyru Pranu ir dukra Laima prie savo namų Lanham, MD. Ji korespondentei pasakė: "Man keista girdėti, kad aš esu dingusi". Ji buvo nustebusi, jog po 30-ies metų, kai ji buvo paleista iš priverčiamųjų darbų stovyklos ir jau įsikūrusi JAV, sužinojo, kad ji esanti tarp 39 amerikiečių, kurie buvo įkalinti II Pas. karo metu ir kažkaip dingę sovietinėje sistemoje.

New Yorką, kur juos savo "globon" paėmė CIA ir apie pusę metų Washingtone klausinėjo apie Kazachstaną. Mat ten Sovietai gamino savo ginklus.

Per tą laiką Simanavičienė, kuri, be lietuvių, dar kalba rusiškai, vokiškai ir prancūziškai, šiek tiek pramokė angliškai ir gavo masažistės darbą. Dabar ji privačiai verčiasi fizine terapija.

Vėliau jos vyras su tėvu nuėjo dirbti prie statybos, kurios savininkai buvo lietuviai. Jie statė gyvenamuosius namus Lanham mieste ir apylinkėse. Vieną tokių namų jie ir patys įsigijo ir lig šiol gyvena. Tėvą, kurio sveikata buvo pakirsta Sibiro kančių, 1966 m. ištiko širdies smūgis, kraunant plytas. Motina dar sulaukė 1991 m., kada Lietuva vėl atkūrė nepriklausomybę.

Aldona Marshall-Simanavičienė, antra iš dešinės, su savo vyru Petru, tėvu Juozu, kairėje, dukra Laima ir motina Paulina nuotraukoje, darytoje 1959 m., kai jie visi dar buvo Kazachstane.

EKONOMINIS LAIMĖJIMAS AR POLITINĖ KLAIDA?

Lietuvos Respublikos vyriausybė buvo paskelbusi konkursą dėl programos "Lietuva 2000" įvykdymo teisės. Ši programa apima sukūrimą ir kompiuterizavimą įvairių informacinių struktūrų: valstybės valdymo, finansų, mokesčių, švietimo, žemės reformos, socialinės apsaugos, ryšių ir informatikos srities.

Konkursą laimėjo Prancūzijos firma "Bull". Programos įvykdymas įvertintas 2-3 milijonais dolerių. Tikimasi pagalbos iš Europos Rekonstrukcijos Banko ir Europos Bendrijos. Firma prižadėjo ir Prancūzijos vyriausybės pagalbą.

Atrodo, kad nieko nustabaus neįvyko, jeigu ne konkurso antrą vietą laimėjo vardas —

IBM (Suomijos filialas).

Galima tik spėti, kodėl buvo pasirinkta niekam nežinoma Prancūzijos firma, bet, tikriausiai, tai nulėmė jų pasiūlyta kaina. Tačiau ekonomikoje labai retai galioja taisyklė: kas pigiau, tas geriau. Lietuvos vyriausybė iškelė eilę reikalavimų Prancūzijos firmai. Jeigu jie nebus įvykdyti, tai kontraktas bus pasirašytas su IBM.

Galima ginčytis dėl ekonominės šio klausimo pusės, tačiau, kad padaryta politinė klaida — akivaizdu jau dabar. Jeigu IBM šiandien investuotų nors vieną dolerį į "Lietuva 2000", tai rytoj tikrai pasigirstų daug stipresnis balsas iš Baltųjų Rūmų dėl sovietinės kariuomenės išvedimo iš Lietuvos. Dar nevēlu. Kontraktas nepasirašytas.

A. J.

-0-

Panašiai, kaip viršuje dedamos žinios autorius A. J. taip ir Vilniuje išeinančio "Lietuvos ryto" bendradarbis Petras Lingė gana skeptiškai vertina Prancūzijos firmą "Bull". Rugpjūčio 6 d. laidoje jis smulkiai aprašinėja tą "Bull", lygindamas ją su IBM.

Apie IBM jis taip sako:

"Šiame konkurse dalyvavo ir amerikiečių IBM — didžiausia pasaulyje informacinių sistemų, taip pat ir kompiuterių gamintoja. IBM turi dukterines įmones beveik visose Europos šalyse, vieną galingiausių mokslinių-techninių potencialų; užima penktą vietą pasaulyje pagal prekybos apyvartą tarp visų industrinių concernų ir, kas labai svarbu, yra pelningiausia tarp elektronikos concernų. Tačiau nugalėjo prancūzų "Bull".

Kas toji "Bull" firma

Toliau autorius rašo, kad Vilniuje vienas aukštas valdžios pareigūnas minėjęs, jog "Bull" esanti artimesnė lietuviams kaip kompanija, nešanti europinę kultūrą. Apie firmą "Bull" autorius toliau pasakoja:

Po to, kai 1990 m. japonų "Fujitsu" nupirko anglų kompiuterių gigantą ICI, o olandų "Philips" buvo priverstas dalį savo minikompiuterių akcijų "perleisti" amerikiečių "Digital Equipment", Europos nuosavybėje liko trys dideli elektronikos concernai: klestintis vokiečių "Siemens", 1990 m. prisijungęs savo tėvynainį "Nixdorf Information Systems", ne geriausias laikus pergyvenantis italų "Olivetti" ir vienas nuostolingiausių per trejus pastaruosius metus Europoje prancūzų "Bull".

"Bull" valstybinė kompanija, 70% akcijų priklauso vyriausybei, dar 15% kitoms valstybinėms įmonėms. Praėjusį dešimtmetį "Bull" įsigijo kompanijos "Honeywell" informacinių technologijų įmonę ir kompanijos "Zenith" skaičiavimo technikos įmonę. Tačiau kaip ir daugelis panašaus profilio firmų Europoje, praėjusio dešimtmečio pabaigoje ji tapo nuostolinga.

Kai kurioms firmoms po metų kitų didelių pastangų dėka pasisekė tapti pelningomis (darbo vietų mažinimas, bendrųjų įmonių kūrimas, akcijų pardavimas konkurentams, dalinis profilio pakaitimas ir pan.).

Dar neatsigavo po nuostolių

"Bull" po katastrofiškų 1990 ir 1991 m. nuostolių — 10 mlrd. Prancūzijos frankų arba beveik 2 mlrd. JAV dolerių — neatsigavo iki šios dienos. Negelbėjo nė

valstybės pagalba. Prancūzijos vyriausybė firmos reorganizacijai skyrė: 4 mlrd. Prancūzijos frankų kapitaliniams įdėjimams, 2,7 mlrd. mokslinio tyrimo darbams ir dar 1,5 mlrd. bendrųjų įmonių kūrimui. Tačiau šios priemonės nelabai padėjo — "Bull" nuostolis per pirmą šių metų pusmetį sudarė 1,5 mlrd. Prancūzijos frankų.

"Bull" pelnas (+), nuostolis (-) (mlrd. Prancūzijos frankų).

1987 m.	+0,1
1988 m.	+0,25
1989 m.	-0,27
1990 m.	-6,8
1991 m.	-3,3
1992 m. pirma pusė	-1,5

Pagal "The Economist"

Prie "Bull" bėdų prisidėjo ir kai kurie buvusios ministrės pirmininkės Edith Cresson veiksmai. Tik jos antijaponiškos nuotaikos neleido garsiai japonų elektronikos firmai NEC tapti "Bull" dalininke. E. Caresson norėjo partnerystės su amerikiečių firma "Hewlett-Packard", o "Bull" bosas Francis Lorentzas linkęs bendrauti su IBM.

Bosas neišsaugojo galvos

Vienu metu atrodė, kad laimėjo "Bull" bosas. Š. m. sausį IBM pareiškė, kad už 100 milijonų dolerių pirkty 5,7 "Bull" akcijų. Taip pat IBM sutinka įsigyti vieną čipų technologiją ir atpirkti "Zenith" kompiuterių įmonę. Kaip dažnai būna, saugodamas firmą, bosas neišsaugojo savo galvos.

Š. m. birželio 24 d. Prancūzijos vyriausybė informavo, kad atleidžiamas iš pareigų valstybinės kompanijos "Bull" vadovas Francis Lorentzas, į jo vietą pa-

(nukelta į 6 psl.)

— Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos metinis susirinkimas įvyks rugsėjo 14-15 dienomis Putnam, CT, Marijos Nekalto Prasidėjimo seserų sodyboje.

— Darius Kuolys, Lietuvos Respublikos Kultūros ir Švietimo ministras, suteikė Vytautui Beliaui, iš Denver, Colorado, gražų pažymėjimą, įvertinant jo veiklą tarp lietuvių ir kitataučių lietuvių kultūros platinime, puoselėjant tautinių šokių meną. V. Beliajus taip pat nuo 1942 metų leidžia ir redaguoja folklorinį žurnalą "Viltis".

— Gediminas Šerkšnys, Lietuvos užsienio reikalų ministerio pavaduotojas, pernai visą pusmetį dirbęs Lietuvos misijoje prie Jungtinių Tautų ir žadėjęs šį rudenį sugrįžti atgal, šiuo metu yra paskirtas ministru be portfelio Rytų Lietuvos reikalams.

— Jonas Tamulaitis, "Darbininko" ir kitų laikraščių bendradarbis fotografas, yra išvykęs į Lietuvą ir ten eksponuoja išveiktos gyvenimą vaizduojančią foto parodą. Ši paroda bus vežiojama po įvairius miestus ir miestelius.

— Ateitininkų namų gegužinė vyks rugpjūčio 23 d. savame sode, Lemont, IL.

— "Baltija", Londono, Ont., Kanadoje, tautinių šokių grupė paminėjo savo veiklos 25 metų sukaktį koncertu, pavadintu "Joninės prie Baltijos". Programa dedikuota ansamblio kūrėjo a. a. Miro Chainausko atminimui. Ansambliui dabar vadovauja Rasa Lukoševičiūtė-Kurienė.

— Julija Gylienė, Kazys Bradūnas ir Vytautas Volertas dalyvavo Lietuviškųjų studijų savaitėje Dainavoje ir skaitys savo kūrybą literatūros vakare. Ši studijų ir poilsio savaitė, rengiama Lietuvių Fronto Bičiulių, vyks rugpjūčio 23-30 dienomis.

— Kanados lietuvių jaunimo sąjungos valdybą sudaro: pirm. O. Stanevičiūtė, R. Laurinavičius, D. Baršauskaitė, Vika Ross, A. Paulionytė ir V. Čuplinskas. Valdybos iniciatyva birželio mėn. pradžioje parlamentarams į Ottawą išsiūsta per 800 laišku dėl rusų kariuomenės išvedimo iš Lietuvos.

— Australijos lietuvių katalikų federacijos valdyba posėdyje Melbourne išsirikto naują pirmininkę E. Šidlauską vietoje atstatausinio Valentino Čizausko.

— Sabina Martinaitytė, Kauno muzikinio teatro solistė, pirmą kartą debiutavo Vilniaus Operos ir baleto teatre Verdi "Rigoletto" operoje, Gildos vaidmenyje.

— Tarptautinis Valiutos Fondas paskyrė \$1 bilijono dydžio kreditą Rusijai. Manoma, kad tai pirmas kreditas iš numatomų paskirti \$4 bilijonų sumos. Pasaulinis Bankas paskelbė skiriamą \$600 milijonų dydžio paskolą Rusijai. Bet Rusija, atrodo, nepajėgs ištesėti savo pažadų Tarptautiniam Valiutos Fondui dėl biudžeto deficito, nedidiesniu už 5% nuo bendro nacionalinio produkto, ir dėl mėnesinės infliacijos 9% ribos iki šių metų galo. Tai reikštų, kad tolimesnės Tarptautinio Valiutos Fondo pagalbos Rusijai nebebus.

JAV LB KREIPIASI Į PREZIDENTĄ IR KONGRESĄ

(atkelta iš 1 psl.)

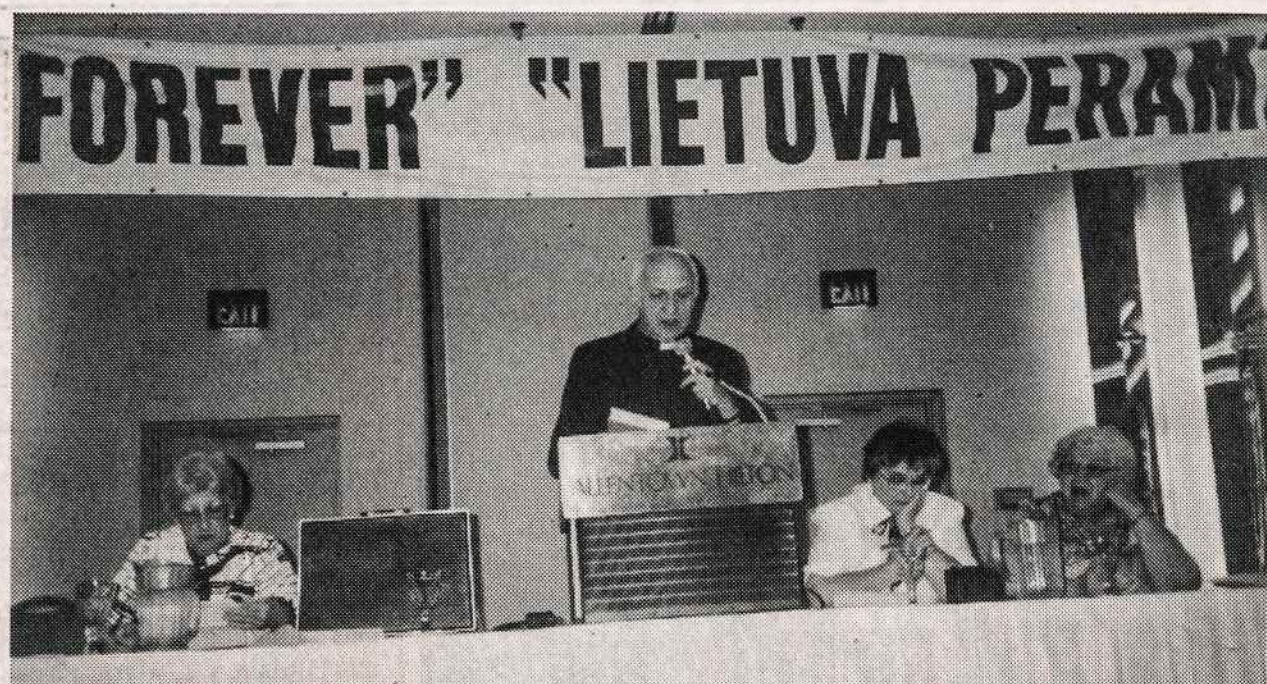
10 d. pasiuntė ir kitą laišką tuo pačiu Rusijos kariuomenės išvedimo ir pagalbos Rusijai suteikimo klausimu. Tasai laiškas adresuotas Atstovų Rūmų užsienio reikalų komiteto pirmininkui Dante Fascell.

Gečys prašo pirmininką, kad būtų uždelsa komiteto konferencija dėl naujai priimto Freedom Support Act, ligi paaiškės Rusijos vyriausybės naujoji pozicija dėl Rusijos kariuomenės išvedimo iš Baltijos valstybių.

Toliau laiškė nurodoma, kad G-7 susitikime Munchene Rusijos prezidentas padarė pasižadė-

jimus dėl tos kariuomenės išvedimo ligi 1993 m. ir tvarkraščio pasitarimams tai kariuomenei išvesti sudarymo. Bet dabar, laiške pabrėžiama, Rusijos užsienio reikalų ministras Andrej Kozyrev Baltijos užsienio reikalų ministrams pateikė naują poziciją ir stato sąlygas, kurios turi būti išpildytos, jei norima, kad kariuomenė būtų atitaukta ligi 1994 metų.

Pabaigai pabrėžiama, jog lietuviai nori, kad pagalba Rusijai būtų teikiama. Tačiau šių naujų reikalavimų akivaizdoje būtina, kad JAV persvarstytų savo poziciją prieš pagalbos tiekimui prasidedant. Priešingu atveju gali būti pakenkta JAV interesams visame regione.

Kun. V. Valkavičius kalba Lietuvos Vyčių seime apie savo rašomą Amerikos lietuvių parapijų istoriją. Kairėje vicepirm. Evelyn Oželienė, dešinėje sekretorės Bernice Aviža ir Rita Pinkus. Nuotr. D. Bulvičiūtės

79-ASIS LIETUVOS VYČIŲ SEIMAS

Ramiame Pensylvanijos miestelyje Allentown, toli nuo didmiesčio triukšmo, liepos 16-19 dienomis vyko Lietuvos Vyčių 79-asis seimas.

Pirmoji seimo diena

Nebuvo laiko net atsipūsti. Su daugiau kaip 350 delegatų bei svečių liepos 16 d. jau žygiavom į miesto rotušę, kur miesto burmistras Joseph Dodona pakėlė lietuvišką trispalvę. Spauda pirmuose puslapiuose gausiai rašė ir iliustravo seimo veiklą.

Atidarymo mišios buvo aukojamos St. Catherine of Siena katedroje. Vyskupas Paulius Baltakis, OFM, koncelebravo mišias ir pasakė pamokslą. Jis tarp kitų dalykų pasakė: neseniai lankiausi Lietuvoje ir atvežiu jums lietuvių sveikinimus ir padėką už jūsų dosnumą. Jis ragino ir toliau dirbti, nes Lietuvai dar reikia daug talkos.

— Mišiose dalyvavo ir sveikino Allentown vyskupas Thomas J. Welsch. Giedėjo Šiluvos choras.

Pirmoji sesija

Pirmąją sesiją atidarė seimą globojusios 144 kuopos pirmininkė Olimpia Zelinski. Čia taip pat dalyvavo burmistras Dodona. Jam buvo įteikta geltona, žalia ir raudona kepuraitė, kurią jis išdidžiai užsidėjo. Tai tikras lietuvių bičiulis. Neseniai jis lankėsi Lietuvoje ir susitiko su AT pirmininku Vytautu Landsbergiu. Jam įteikė Allentown

LAIMĖJIMAS AR KLAIDA?

(atkelta iš 5 psl.)

skiriant anglies koncerno "Charbonnages de France" vadovą Bernardą Pache. Prasidėjo atakos iš valstybės valdininkų pusės. Svarbiausias kaltinimas — blogas valdymas, kurio struktūros neatitinka šiuolaikinių reikalavimų.

Ir dar. Per paskutiniuosius dvejus trejus metus nė viename solidžiam periodiniame leidinyje ("The Economist", "Financial Times", "The Wall Street Journal Europe" ir kt.) nepasisekė rasti "Bull" reklamos.

O kaip su Lietuvos ekspertais?

Gal Lietuvos ekspertai nežinojo čia pateiktų faktų? O jei žinojo, gal buvo vadovaujamosi ne vien "kultūrine misija"?

Savo rašinį "Lietuvos ryto" bendradarbis Lingė baigia šitaip:

"Visi žinom pomėgį renkantys pavadinimus rinktis angliškais. "Bull" angliškai reiškia jautis, bet yra ir kita šio žodžio reikšmė — kvaila klaida. Tačiau yra ir prancūziškas žodis su tokia pat šaknimi "Bulle" — o tai reiškia "burbulas".

miesto raktą. Dabar tokį pat raktą jis įteikė Vyčių pirmininkei Pranei Petkuvienei.

"Atrodo, kad jums patinka Allentown, — pasakė burmistras, juk jūs čia seimavote 1986 m., ir aš jus sveikinau. Greit sugrįžkite!"

Pirmos dienos vakare Northampton Community Center vyko vakaruškos. Iki vėlyvos nakties smaginomės grojant Joe Thomas orkestrui.

Antroji diena

Liepos 17 d. dviejose sesijose svarstėme, kuo galėtumėm geriau padėti Lietuvai po 50 metų komunistų teroro. Moderavo centro valdybos dvasios vadas kun. Juozas Anderlonis ir dalyvavo 6 simpoziumo nariai: Anna Wargo — iš Šv. Kazimiero gildos; dr. Romas Mačiulaitis, iš Lietuvos, atstovavo Caritui; Sesuo Elena Ivanauskaitė, SJC, iš Lietuvos Vaikų Viltis; Loreta Stukienė, atstovavusi Deborah ligoninę, ir Robert Boris, iš Pagalbos Lietuvai Inc.

Robertui ir Vincui Boris vadovaujant, organizacija jau yra išsiuntusi 105,741 svarus medikamentų į Lietuvą. Jų vertė virš \$5 milijonų. Didelė padėka priklauso taip pat dr. Jokūbui ir Loretai Stukams, kurie per Deborah ligoninę, ir Apolonijai ir dr. Edvardui Žiauziams, kurie per Amsterdam ligoninę, daug prisidėjo prie šios sumos, kalbėjo dr. Mačiulaitis. Po simpoziumo, Vyčiai daktarui paskyrė \$500 asmenišką auką (Tik jam ir šeimai). "Ant manęs nukrito dangus", dėkojo susijaudinęs daktaras.

Vaidinimas ir deklamacijos

Vakare mus linksmino Vyčių jaunimas. Padedant Ses. M. Angelai, SJC, jie pastatė vaidinimą "Eglė Žalčių Karalienė". Nors pasaka ir liūdnokai baigiasi, buvo daug juoko. Mat aktoriai, peršaukdami originalo žodžius, sukurdavo savus. Čia įvyko ir "maža tragedija". Nutrūko garso juostelė. Bet, kaip vietiniai sako, "not to worry"! Kaip "baltas vytiš", muzikas Faustas Strolia šoko prie pianino. Jis su solistais Maryte Juozenaite ir Algirdu Braziu "padėjo" mums dainuoti per visą seimą.

Po vaidinimo, centro valdybos kultūros reikalų pirmininkas Jonas R. Mankus padeklamavo kelis eilėraščius, o solistas Ben Antanavičius padainavo kelias dainas pagal lietuvių poetų žodžius. Giesmę "Kai širdį tau skausmas" (Naujalisio-Maironio) skyrė mirusiems organizacijos nariams.

Po koncerto dainos dar ilgai nepasibaigė. Skambėjo visi koridoriai "Lietuva brangi", bei "Leiskit j Tėvynę". "Boy, do you people enjoy singing!" — atsiveikindamas stebėjosi viešbučio tarnautojas.

Įdomiausia diena

Liepos 18 d., šeštadienis, buvo įdomiausia seimo diena: rinkimai, rezoliucijos bei aukų paskirstymas. Seimo metu surinkta apie \$15,000 įvairioms labdaros tikslams. Dosniai aukota spaudai, Deborah ligoninei, Lietuvos vaikams.

Vyčių Fondo pirmininkė Loreta Stukienė pranešė, kad Fondo suma viršija \$50,000. Pelnas naudojamas labdarai, tarp jų kelioms premijoms (\$700.00) rašinio konkursui.

Centro valdyba

Perrinkta beveik ta pati valdyba. Sugraudino žinia, kad seimo metu čia mirė centro valdybos išdininkas Pranas Peterson. Jį prisiminta tylos minute ir per mišias. Reikia pastebėti, kad, nepaisant daugybės darbų ir pramogų, malda pirmavo: kasdieną mišios, maldos prieš ir po sesijų. Nauju išdininku išrinktas Edwardas Barkowskis. Malonu vėl centro valdybos tarpe matyti uolia darbuotoją Bernice Avižą, išrinktą į visuomeninių reikalų komitetą.

Mūsų atžalynas

Vyčių vicepirmininkė junjorų reikalams Rita Zakarkaitė į salę įvedė mūsų atžalyną. Jo programa vyko atskirai. Čia jie papasakojo, kaip jiems seimas patiko. Tarp dalyvių buvo Sweklos ir Mickūnaitė. Čia prisiminė garbės narė a. a. Elena Šaulytė, kuri jų tėvus prieš daugel metų Philadelphiajioje mokė vyčių dvasioje. Tėvai ir vaikai — veiklūs nariai. Ar tai ne pats gražiausias paminklas Elenutei?

Ritualo komiteto pirmininkė Nellie Bayoras-Romanos pranešė, kad per uždarymo mišias bus įteikti 32 4-to laipsnio medaliai.

Seimas baigiasi

Paskutinę 79-to seimo sesiją liepos 18 d., kun. Anderlonis uždarė malda. Sugiedoti Lietuvos ir Vyčių himnai.

Vakare bankete, kuriam vadovavo kun. Ronaldas Jankaitis, buvo daug juoko, jis tikras lietuviškas Bob Hope.

Kongresmanas bankete

Staigmeną padarė atvykęs kongresmanas Don Ritter (D-PA). Jis pasakė: "Jau seniai esu susipažinęs su Jūsų garbinga organizacija. Žinau, kiek daug jūs dirbate dėl Lietuvos laisvės. Taip, Lietuva nepriklausoma,

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
296-4130

bet ne laisva. Istorija priklauso nuo mūsų visų. Atsiminkite Thomas Jefferson žodžius: "The price of liberty is eternal vigilance".

Garbės narystė suteikta buvusiai "Vyčio" žurnalo redaktorei Aldonai Latovaitei Ryan. Jos vyrui, artimam bendradarbiui, seime suteiktas 4-tas laipsnis. Šiuo metu organizacija turi apie 5000 narių, tarp jų 31 yra garbės narys. Šiomet netekome 3 garbės narių: vysk. Vincento Brizgio, Juozo Boley-Bulevičiaus ir Konstantino Savickio.

Ateinančio 80-to seimo garbės nariu bus Algirdas Brazis. Seimas įvyks rugpjūčio 12-15 Worcester, MA.

Nusipelnęs veikėjas

Lietuvos bičiulio žymeny teko prekybininkui-leidėjui-spaustuvininkui iš Baltimore, MD — George Ward. Apie Lietuvą sužinojo jis per savo žmoną Bernadetą Dragūnaitę.

Žmogus daug nusipelnęs. Jo dėka diolizo aparatai plaukia į Lietuvą. George padėka, ma-

ECONOMY AIRFARES TO LITHUANIA

(Round Trip)

New York — Vilnius \$895 (till Sept. 30)

New York — Vilnius \$548 (Oct 01 — Mar. 31, '93)

Chicago — Vilnius \$648 (Oct 01 — Mar. 31, '93)

— Tickets have to be issued until Sept. 4th, 1992 —

FREGATA TRAVEL
250 West 57th Street, Suite 1211
New York, NY 10107
Tel.: (212) 541-5707
Ask for Chris Dobrzynski

nau, buvo trumpiausia Vyčių 80 metų istorijoje — apie 10 minučių. Svečiai atsistojo jam plojo ir plojo. Mat mes mėgstam darbus, ne kalbas! (Tikrai!)

Vėliau buvo progos pasveikinti mieląjį George. "Pamatysi, — jis pasakė — "dar šiemet 50-toji diolizo mašina pasieks Lietuvą".

Seimas buvo vienas iš geriausiai suorganizuotų ir praėjo labai sėkmingai. Tai pirmininkės Annos Klizas Wargo ir komiteto

dėka. Loreta Stukienė gražiai parengė ir išleido seimo programą, nors lietuvių kalba galėjo būti tobulesnė.

"Kokie jus kuklūs ir energingi", — stebėjosi Vida Krištolaitytė, pirmą kartą dalyvavusi seime.

Kodėl mes tokie esame? Nes kitokie negalim būti.

Dalia Bulvičiūtė

Šią vasarą daugelis newyorkiečių lankėsi Lietuvoje. Tarp jų buvo ir "Darbininko" skaitytoja woodhavenietė Marija Wasilchikow. Nuotrauka vaizduoja akimirką iš Mindaugo dienos liepos 6-ąją Vilniaus Katedros aikštėje. Iš k.: dr. Zita Ramanauskienė, III Poliklinikos vyr. gydytoja; Marija; Vilniaus mero žmona Nijolė ir jos vyras meras Arūnas Štaras. Nuotr. Romo Ramausko

ŠILUVOS MARIJOS ŠVENTĖ PUTNAME

Šie metai yra Marijos pasirodymo Fatimoje deimantinio jubiliejaus metai. Todėl tinka dėkoti Marijai už jos užtarimą ir meilę visai žmonijai, išgelbstint pasaulį nuo vis labiau besipleičiančios komunistinės vergijos.

Mes, lietuviai, turime ypatingai dėkoti už Marijos globą mūsų Tėvynės išsilaisvinimo kelyje ir už tai, kad prieš 384 metus jį pasirinko mūsų Šiluvą savo pirmajam apsišaukimui visoje Europoje. Todėl kartu su gausiais maldininkais, susirinkusiais į Šiluvos atlaidus, mes dėkosime Marijai, suvažiavę Putnamo ir Nekaltai Pradėtosios Marijos seserų ruošiamą šventę, kuri įvyks

Mokykloj

Mokytojas į mažojo Petriuko klausimą, ar jis bus baudžiamas už tai, ko nėra padaręs:

— Žinoma, kad ne.
— Tai gerai. Aš namuose privalomų pamokų nesu padaręs...

Savotiška gudrybė

Vienas svečias ištraukė su pirštais iš pusiau tuščios stiklinės musę. Parodė ją kelneriui, sakydamas:

— Tai kiaulystė!
Kelneris atsiprašė ir atnešė jam kitą stiklinę, pilną alaus.

Svečias padėjo musę prie nuorūkos.

Gretimo stalo svečias sėdintis prie pusiau išgertos stiklinės, tyliai paklausė pirmąjį:

— Atsiprašau, ar dabar musė jums nebereikalinga?

rugsėjo 6 d., sekmadienį. Pradėsime 10 val. priešpie, žiūrėdami vaizduojant apie Marijos apsišaukimus įvairiose pasaulio vietose. Tolimesnės šios šventės programa: 11:15 val. mišios vienuolyno koplyčioje, 12:15 val. bendri pietūs, 1:30 val. Konferencija — kun. V. Valkavičiaus: "Švč. Mergelė Marija Dievo Apvaizdos šviesoje". Po konferencijos procesija su rožančiaus malda ir po to palaiminimas Švč. Sakramentu.

Tai bus ypatinga padėkos ir maldos šventė. Gyvename įtampos laikotarpyje ne tik Lietuvoje, bet ir čia mūsų krašte ir visam pasauly, pradant nuo Jugoslavijos, Italijos, buvusių Sovietų Sąjungos kraštų ir baigiant Arti-

maisiais Rytai, Pietų Afrika. Ši įtampa veikia ir mūsų aplinką, mūsų asmeninį gyvenimą, slegia mūsų nuotaikas ateities netikrumu. Todėl savo bendra malda prašysime ne tik Marijos užtarti mo pasauliui atnaujinti, bet ir paguodos mūsų asmeninio gyvenimo sunkumams palengvinti.

Dalyvausime visi šioje maldos šventėje, nes pasaulis reikalingas prašymo, kad Marija užtartų. Taip pat ir mums reikia paguodos, kurią pajusime, jungdami savo maldą su Marijos motiniška meile mums visiems.

Apie savo dalyvavimą praneškite vienuolynui iki rugpjūčio 28 d., adresu: ICC, 600 Liberty Highway, Putnam, CT 06260, arba telefonu (203) 928-7955.

ŽIEMOS SKRYDŽIŲ KAINOS Į LIETUVĄ

(Round Trip)

Iš New Yorko \$600

Iš Chicagos \$645

Iš Los Angeles \$815

Taksai — \$18.

Skristi galima spalio — gruodžio 16; gruodžio 24 — kovo 31, 1993.

Billietus reikia nupirkti iki rugsėjo 4 d.

VYTIS TRAVEL

2129 Knapp St.
Brooklyn, NY 11229
Tel. 718-769-3300
Tel. 800-952-0119
FAX 718-769-3302

DAILININKO JUOZO BAGDONO PARODA VILNIUJE

Liepos 14 d. iš Vilniaus į New Yorką grįžo dail. Juozas Bagdonas. Grįžo ne tuščiom — atsi-
vežė Viktoro Kapočiaus paga-
mintą vaizdajuostę, kuri ir paro-
do, ką jis ten veikė. Tartum pats
būtum ten apsilankęs, klausęs jo
parodos atidarymo kalbų, sveiki-
nimų, ragavęs šampano, žiūrėjęs
paveikslus. Tai gera priemonė
susipažinti iš pirmųjų šaltinių.

Pasirengimas parodai

Dail. Bagdonas gyvena Wood-
havene, NY. Iš čia ji ne kartą
kvietė atvykti su kūriniais į Lie-
tuvą, bet jis delsė ir sakė: kai
Lietuva bus laisva, tada vyksiu.
Savo žodį išlaikė.

Jau praeitų metų gale ir šiais
metais jis ėmė kraustyti savo ta-
pybos drobes, atrinkinėti, patik-
rinti, pataisyti, jei kur laikas kiek
apnaikino. Kartais ir daugiau pa-
dirbėdavo, jei atrodydavo, kad
reikia koreguoti.

Atrinktus paveikslus dėjo į ko-
ridorius. Jų skaičius vis daugėjo.
Bet kaip pervežti? Išgirdo, kad
iš Pensilvanijos į Lietuvą kelia-
si Eugenija Venckuvienė, ank-
sčiau gyvenusi Woodhavene. Su
ja ir susirišo. Ji pažadėjo jo dar-
bus paimti į savo konteineri ir
už atlyginimą nugabenti į Vilnių.
Tada dailininkas ne juokais
pradėjo skubėti. Reikėjo paveik-
slus nuimti nuo porėmių, sudėti
į specialias dėzes. Paaiškėjo, kad
tegalai būti tik kartoninės dėžės.
Surado meistrą, kuris tas dėžes
padarė. Bet buvo keletas paveik-
slų didelio formato. Tada jis
nupirko specialias kartonines
tūtas. Reikėjo ir talkos supakuo-
ti, parengti kelionei, reikėjo pa-
veikslus ir nuvežti į Vencku-
vienės namus Pensilvanijoje.

Pasikelia kelionei

Paveikslai išvažiavo. Dailininkas
pradėjo rengtis. Reikalų dau-
gybė, nes į Lietuvą vyksta po 48
metų. Susitvarkė, ir birželio 1
d. išvyko, draugų palydėtas su
palinkėjimais sėkmės parodoje.

O kaip ten vyks toji paroda,
kaip ji bus įrengta, niekas
nežinojo. Bet dail. J. Bagdonas
yra ir praktiškas žmogus, iš an-
ksto viską suplanavo. Jis Woodha-
vene turi butą, kuriame buvo su-
stoję bent keletas pirmieji

žmonių iš Lietuvos, — tai rašy-
tojai, dailininkai, visuomenininkai.
Jie ir parengė dirvą jo paro-
dai.

Vilniaus aerodrome pasitiko jį
Vilniaus meno muziejaus direk-
torius Romas Budrys. Pirmiau-
sia jis ir buvo nugabentas į Vil-
niaus Dailės muziejų. Šiuos
rūmus dail. Bagdonas gerai
pažino: čia 1940 m. buvo surengta
lietuvių dailininkų reprezen-
tacinė paroda, kurią jis pats orga-
nizavo ir joje dalyvavo.

Čia buvo padėti ir jo lagami-
nai, kol jis paskui prisiglaudė
privatčiame bute. Jo paveikslų
siunta atėjo tvarkingai ir gerai,
be jokių apgadinių.

Parodos atidarymas

Tokią ištrauktą iš dėžių parodą
reikėjo aptvarkyti. Visą darbą
atliko dailės muziejaus dirb-
tuvės. Jos paveikslus uždėjo ant
porėmių ir skoningai, nepraban-
giai aprėmimo.

Paroda atidaryta birželio 18
d., ketvirtadienį. Kūriniai buvo
sukabinti trijose nedidelėse sa-
lėse. Ją skelbė plakatai prie
durų, spauda, radijas ir televizi-
ja.

Parodoje buvo 54 kūriniai,
nors jų dailininkas nuvežė apie
60. Tiek jų sutilpo. Į atidarymą
atsilankė apie 100 Vilniaus
kultūrinio gyvenimo elito. Tai
dailininkai, rašytojai, teatrojai ir
meno bei mokslo žmonės.

Atidarymo iškilnėm vadovo-
vo muziejaus direktorius Romas
Budrys. Jis ir priminė, kad ši pa-
roda Vilniuje yra antroji. Pirmą
kartą Vilniuje dail. Bagdonas su
savo tapybos kūriniais pasirodė
1940 m., kai čia Lietuvos Dailin-
inkų Sąjunga suruošė bendrą
parodą. Ta paroda ir buvo atida-
ryta tų metų birželio 2 d., tai dar
prieš okupaciją. Taigi, po 52
metų dail. Bagdonas su savo ta-
pyba sugrįžo į Vilnių. Todėl
Dailės muziejuje tai yra ypatinga
meno žuvinė.

Toliau Budrys pakvietė Kultū-
ros ir Švietimo ministerijos mu-
ziejų skyriaus direktorių, meno-
tyrininką Viktorą Liutką. Jis pas-
sveikino dailininką ministro D.
Kuolio vardu ir pažymėjo, kad
po daugel metų turime progos
pasidžiaugti Bagdono kūryba ir

su ja iš arčiau susipažinti.

Švietimo ministerijos mokslo
departamento vardu sveikino
profesorė Vanda Zaborskaitė. Ji
įteikė ir gėlių.

Sveikino rašytojas ir žurnalis-
tas Raimondas Kašauskas, ank-
sčiau lankęsis New Yorke ir
svečiavęsis pas dailininką. Jis ir
prisiminė anas dienas ir gyven-
imą dailininko mansardoje. Ponia
Kašauskienė įteikė gėlių.

Dailės Akademijos meno isto-
rijos katedros vedėja Liudvika
Žeruolytė plačiau apžvelgė daili-
ninko darbus, palygino jo reali-
stinę kūrybą, kurioje vyravo kai-
mo žmonių ir žvejų buitės bei
lietuviškas peizažas, su dabar vy-
raujančiu ekspresionistiniu ab-
straktu. Dabar kūryboje vyrauja
dinamika, žėrinčios spalvos labai
intensyvios. Iš to ir išsivysto dai-
lininko kūrybinis pasaulis. Jo sa-
vita ir originali kūryba įeis į lie-
tuvių dailės istoriją.

Sveikino dailininkas ir grafikas
Vytautas Jurkūnas, Bagdono
mokslo draugas. Jis prisiminė
studijų dienas meno mokykloje,
kaip svarstydavo piešimo pro-
blemas, kaip žaidė futbolo mo-
kyklos komandoje ir t. t.

Prisiminė Jurkūnas ir Bagdo-
no realistinį periodą, kaip už
savo paveikslą "Iš jūros grįžus"
laimėjo aukščiausią valstybinę
premią. Charakterizavo Bagdo-
ną kaip kuklų, bet savo kūryboje
užsispyrusį žemaitį. Apgailėsta-
vo, kad po pusšimčio metų jis
kalba pirmoje parodoje Lietuvo-
je, o galėjo tai būti penktoji ar
kelintoji. Tą pusę šimtų metų
Bagdonas buvo užmirštas ir
nežinomas.

Paskutinis iš oficialiųjų kal-
bėtojų ir sveikintojų buvo
žemaičių liaudies ansamblio
vedėjas Jurgis Gimžauskas.
Kalbėjo gryna žemaičių tarme ir
įteikė žemaičio pasą.

Parodoje taip pat atsilankė
Meno Akademijos rektorius
dail. V. Briedikis ir Dail. Sąjun-
gos pirmininkas.

Po oficialių sveikinimų, direk-
torius R. Budrys kvietė kitus
asmeniškai pasveikinti svečią iš
Amerikos. Tų sveikintojų buvo
gana daug. Ir daug kas atnešė
gėlių. Dail. Bagdonas vis ėmė į
savo glėbį, paskui jau nebeiš-

Dail. Juozas Bagdonas (centre) savo kūrybos parodoje Vilniuje tarp dviejų dailininkų žemaičių: kairėje — Vytautas Valius, dešinėje — Algimantas Švažas. Nuotr. O. Pajėdaitis

VILNIAUS UNIVERSITETAS KREIPIASI Į LIETUVIŲ IŠEIVIJĄ

Praėjusiais metais prof. Vytau-
tai Skuodžiui paraginus, kreip-
pėmės į Lietuvos tremtinius —
išseiviją, prašydami saugoti, ne-
naikinti turimų spaudinių bei
dokumentų rinkinių, o esant ga-
limybei perduoti Lietuvos moks-
lo įstaigoms. Labai miela, kad
šis prašymas neliko "sausmas
tyruose", o jau susilaukė pritari-
mo ir net pirmojo derliaus.

Tikras siurprizas buvo Vytau-
to Algirdo Kardelio laiškas iš to-
limosios Australijos. Net keletą
atsiliepimų ir klausimų gauta iš
JAV ir Kanados: ką saugoti, ką
perduoti?

Bandysiu trumpai pakartoti

laikė gėlių daugybės, sudėjo jas
ant stalelio. Sveikintojų tarpe
matėsi ir pažįstamų iš Amerikos:
iš Delran, NJ, Marija Raugienė
su savo dukra Danguole, kuri
taip pat yra dailininkė; iš Rich-
mond Hill atsirado ir Ona
Osmolskienė, dailininko gera
pažįstama, lietuviškų parodų
lankytoja.

(nukelta į 8 psl.)

prašymą. Lietuva būdama už
geležinės uždangos troško ne tik
laisvės, bet ir paprasčiausios in-
formacijos. Mes nežinome dau-
gybės išleistų spaudinių, nei
knygų, nei periodinių leidinių.
Todėl viskas svarbu ir reikalinga.
Tačiau reikia žinoti, kad knygos
išeina kelių šimtų ar tūkstančių
egzempliorių tiražu, jų daugiau
išlieka, labiau tausojamos. Blo-
giau su žurnalais bei laikraščiais,
kurie mažiau saugomi, jų popie-
rius blogesnės kokybės, greičiau
genda, sunyksta, jų vis mažiau
lieka ir kai kurie negrįžtamai
dingsta.

Asmeniniai dokumentai, lai-
škai, įvairiausi rankraščiai
dažniausiai yra unikalūs, turimas
tik vienas egzempliorius, apie
juos mažiausia arba visiškai
nežinoma.

Pirmosiomis lietuviškoms
knygomis bei kitomis kalbomis
— lituanistine senąja literatūra
yra turtingiausia Vilniaus uni-
versiteto biblioteka. Tarpukario
Nepriklausomos Lietuvos spau-
da turtingiausia yra Nacionalinė
Mažvydo biblioteka. Ji ir buvu-
siejį Knygų rūmai pilniausią rin-
kinį turi bolševikinės okupacijos
metu išėjusių spaudinių.
Šios įstaigos ir stengėsi su-
kaupiti svetur išėjusius lietuviš-
kus bei kitomis kalbomis spaudi-
nius. Kai vienoje iš jų susikaupia
kurių nors leidinių po keletą eg-
zempliorių — perduodama jų
neturinčioms.

Dokumentus, rankraščius bei
nuotraukas kaupia tik stambios
bibliotekos, turinčios rankraščių
skyrius ir restauracines dirbtu-
ves. Tai Vilniaus universiteto,
Nacionalinė, Mokslų akademijos

biblioteka ir valstybiniai archy-
vai.

Nereikėtų dokumentų, rank-
raščių ir nuotraukų perduoti ne-
didelėms ar periferijoms bibliote-
koms, kitoms įstaigoms, neturi-
nčioms galimybių juos saugoti
restauruoti ir tyrinėti, skelbti
spaudoje.

Ne visus mums siūstus leidi-
nius ar laiškus gaudavome, daug
ir mūsų laiškų dingdavo saugu-
mo bei cenzūros labirintuose.
Tokių atveju likdavome be kaltės
kalti, o mums rašiusieji pykdavo,
kad negauna atsakymo ar
padėkos. Dabar padėtis pasi-
keitė, bet pašto darbuotojai liko
tie patys ir korespondencijos li-
kimas priklausė nuo jų sąžin-
gumo bei atsakomybės supratimo.

Atskiro sprendimo laukia vi-
suomeniniai išseivijos archyvai,
bibliotekos ar muziejai. Pirmiau-
siausia reikėtų rūpintis tais, ku-
riems gresia likvidacija, o dalis
galėtų pasilikti ir veikti ateityje
ten, kur įkurti, kur taip pat rei-
kalingi mokslo, studijų ar kitokie
centrai.

Dėkodamas visiems atsiliepu-
siams ir besirūpinantiems turi-
metu išėjusių spaudinių.

Šios įstaigos ir stengėsi su-
kaupiti svetur išėjusius lietuviš-
kus bei kitomis kalbomis spaudi-
nius. Kai vienoje iš jų susikaupia
kurių nors leidinių po keletą eg-
zempliorių — perduodama jų
neturinčioms.

Dokumentus, rankraščius bei
nuotraukas kaupia tik stambios
bibliotekos, turinčios rankraščių
skyrius ir restauracines dirbtu-
ves. Tai Vilniaus universiteto,
Nacionalinė, Mokslų akademijos

Vytautas Bogušis
Vilniaus universiteto
istorijos skyriaus vedėjas

SUDIEV BRONEI MEDZIUKIENEI

Los Angeles Forest Lawn kapinėse
liepos 23 d. buvo palaidota Bronė
Laukineitytė-Medziukienė, kuri mirė
liepos 19 d., pakirsta pakartotino
širdies smūgio.

Ji buvo gimusi Slučių kaime,
Kretingos apskrityje ir augo 8 se-
serų ir 3 brolių šeimoje. Tėvai
ūkininkai. Tėvui anksti mirus, jį
mokslą ją leido vyresnioji sesuo
Elena Baltušienė-Vitortienė.
Šiuo metu sūnaus globojama ji
gyvena Kaune. Jos jauniausioji
sesuo Stasė buvo ištekejusi už
mokesčių inspektoriaus Stasio
Kašausko, rašytojų Raimondo ir
Stasio Kašauskų dėdės. Šią jauną
šeimą okupantai 1941 m.
birželio 14 d. išvežė į Sibirą,
buvo atskirti vienas nuo kito, ir
už dvejų metų vyras žuvo. Stasė
Kašauskienė, iškentėjusi Sibire
16 metų, grįžo Lietuvon ir mirė.

Bronė buvo pasiruošusi
mokytojos darbui ir prieš iš-
tekėdama už studento Igno
Medziuko, mokytojavos seselių
Širdiečių mokyklose ir kursuose
Antalieptėje.

Medziukai — viena iš kukliau-
sių Los Angeles lietuvių šeimų.
Tačiau visuomenė sugeba pa-
stebėti ir kukliuosius, kai jų dar-
bai gausūs ir pozityvūs. Į ro-
žančių Šv. Kazimiero bažnyčion,
kitą dieną į laidotuvių pamaldas
ir į kapines atvyko tiek daug
žmonių, kaip reta. Maldoms abi

dienas vadovavo, mišias laidotu-
vių dieną aukojo ir į kapines pa-
lydėjo prel. dr. Vincentas Bar-
tuška. Du kartus jis apie velionę
kalbėjo kaip apie religingą ir kil-
nią asmenybę.

Bažnyčioje abi dienas giedojo
parapijos choristai ir solistai —
Antanas Polikaitis ir Rimtautas
Dabšys, vargonais palydint muzi-
kui Viktorui Raliui.

Po laidotuvių apeigų kapinėse
žodį tarė J. Kojelis, talkinęs mi-
rusiosios šeimai sunkioje valan-
doje, o po to visi dalyviai sugie-
dojo Lietuvos himną.

Laidotuvių pietuose Šv. Kazi-
miero parapijos salėje dalyvavo
per 100 žmonių. Maldą su-
kalbėjo prel. Bartuška; origina-
lias, prisiminimais iš asmeniškų
santykių su velione pajvairintas
atsisveikinimo kalbas pasakė An-
gelė Nelsienė (LB Vakarų apy-
gardos pirm.), mokytoja Dalilė
Polikaitienė (ateitininkų vardu),
lituanistinės mokyklos direktorė
ir jaunųjų ateitininkų vadovė
Marytė Sandanavičiūtė-New-
som, spaudos bei radijo žurnali-
stas Vytautas Šeštokas. Su velio-
ne ir Medziukų šeima tekusiems
bendrą dailę įspūdį paliko jos
religingumas ir lietuviškas jau-
trumas. Gal todėl ir gyva
būdama iš visų lietuviškų organi-
zacijų ji labiausiai rėmė Lietuvių
Katalikų Religinę Šalpą ir Lietu-
vos Vaikų Viltį.

Rita Bureikienė, Medziukų

Ignas ir Bronė Medziukai

dukra, amerikiečių mokyklos
mokytoja, laidotuvių dalyviams
šeimos vardu tarė padėkos žodį.
Laidotuvėse dalyvavo iš Wa-
shingtono atvykusi Medziukų
dukraitė Rūta Bureikaitė, fede-
ralinės valdžios tarnautoja.

Įvertindami a. a. Bronės Med-
ziukienės jautrią širdį, kai kurie
laidotuvių dalyviai reiškė norą
skirti auką kokiame labdarinam

tikslui. Savo tarpe pasitarę, šei-
mos nariai pareiškė pageidavi-
mą, kad tokios aukos per Lie-
tuvos Dukterų draugiją būtų skir-
tos iš Lietuvos atvežtų sunkiai
sergančių vaikų gydymui. (Au-
kas galima siųsti Los Angeles
Lietuvių Dukterų d-jos pirmi-
ninkei: Regina Gasparenis, 140
N. Kenmore Ave., Apt. 3, Los
Angeles, CA 90004).

J. Kj.

ATKURTA KATALIKŲ ŽEMĖS ŪKIO-AMATŲ MOKYKLA

Panevėžyje šįmet atkurta ka-
talikų žemės ūkio-amatų mokyk-
la, kurią priziūrė vienuolės. Mo-
kykloje rengiamos katalikės mo-
terys-motinos, mokančios ama-
to, norinčios ir siekiančios būti
žiburiais tiek kaime, tiek ir mie-
ste, savo šeimose ir visu-
menėje.

Kai buvo atidaryta šį mokykla,
dar atsirado moterų, kurios buvo
baigusios minėtą ūkio-amatų
mokyklą prieš sovietinę okupaci-
ją. Jos papasakojo, kaip ši mo-
kykla mokė, auklėjo ir rengė
Lietuvai, ypač jos šeimoms rei-
kalingas tikinčias motinas, lietu-
višką jaunimą. Panevėžio žemės
ūkio-amatų mokyklai vadovauja
sesuo Ona Sturonaitė, o įvairią
pagalbą organizuoti padeda se-
suo Nijolė Sadūnaitė, nes
įsikūrusiai švietimo įstaigai labai

daug visko reikalinga.
Šios mokyklos adresas: Pa-
nevėžio katalikiškoji mergaičių
žemės ūkio-amatų mokykla,
5300 Aldonos 4, Panevėžys, Lit-
huania, tel. (8254) 43908.

— Lietuviai pranciškonai da-
bar darbuojasi Novosibirske—
Sibire ir Alma Atoje — Kazach-
stane.

— Solistės Jolantos Staniu-
lytės koncertas Chicagos Jauni-
mo Centre įvyks rugsėjo 20 d.
Rengia "Margutis".

— Stepono Dariaus ir Stasio
Girėno žygdarbiui įamžinti Kau-
no ažuolyne bus pastatytas pa-
minklas. Šį sumanymą, pade-
dant visuomenei, įgyvendina
Lietuvos kultūros fondo Kauno
taryba.

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

LB New Yorko apygardos valdybos posėdis įvyks rugpjūčio 28 d., penktadienį, 7 v.v. Kultūros Židinio posėdžių menėje. Kviečiami apylinkių pirmininkai, LB tarybos nariai ir visi apygardos valdybos nariai susirinkime dalyvauti.

Kennebunkporto lietuvių dienoje, kuri buvo liepos 12 d., dalyvavo ir Amerikos prezidento George Bush senutė motina. Ji jau sėdi vežimėlyje. Prezidento Bush vasaros rezidencija yra netoli pranciškonų vienuolyno, anapus įplaukimo į uostą. Prezidento motina nusifotografavo su jaunaisiais klierikais pranciškais, kurie yra atvykę iš Lietuvos. Šią nuotrauką įsidėjo vienuolyno leidžiamas "Newsletter" rugpjūčio mėn. numeris.

Kun. Virginijus Veilentas, studijuojąs Romoje ir dirbąs Vatikano radijo lietuviškame skyriuje, Putnamo seselių buvo pakviestas į Ameriką. Čia jis dalyvavo lietuvių dienoje Putname, buvo mergaičių stovyklos Neringoje kapelionu, pravedė Nekalto Marijos prasidėjimo seserim 8 dienų rekolekcijas Putname, svečiavosi pranciškonų vienuolyne Brooklyne 4 dienas ir rugpjūčio 20 d., ketvirtadienį, išskrido į Europą.

Rašytojo Stepo Zobarsko archyvinė medžiaga, jo rankraščiai, susirašinėjamai su autoriais knygų leidimo reikalais, įvairūs laiški, išleistas jo paties knygos, iš viso keturios dėžės, per Caritas organizaciją buvo pasiūstos Maironio literatūros muziejun Kaune. Per Lietuvių Religinės Šalpos programą "Knygos Lietuvai" dėžės konteineriu į Lietuvą pasiūstos birželio 25 d. Maironio muziejaus direktorė Aldona Ruseckaitė laišku praneša Lietuvių Rašytojų Draugijai, kad visos keturios dėžės tvarkingai gautos rugpjūčio 3 d. Konteineris buvo siunčiamas į Caritas centrę įstaigą, kuri yra Kaune. Iš Caritas įstaigos siuntiniai pateko į Maironio literatūros muziejų. Tuo ir baigtas Zobarsko bibliotekos knygų ir rankraščių bei kitos archyvinės medžiagos išsiuntimas.

Tony Slye, sveikatai pagerėjus, iš Jamaica lignonės grįžo į namus.

Du vyrai ieško darbo prie statybos ar prie namų remonto. Skambinti 718 296-3631 ir klausiti Romo ar Kęsto.

ATCIMUSIOS LIETUVOS DAINOS

Jūs galite namuose klausyti gražiausių Lietuvos estradinių dainų, jei įsigysite trijų kasetių komplektą (po 90 minučių kiekviena) tik už 17 dol. (Persiuntimui pridėti 2 dol.). Vienos kasetės kaina — 7 dol., (persiuntimas 1 dol.); dviejų — 12 dol. (persiuntimas 1.50 dol.) Kiekvienoje kasetėje po 20 - 25 skirtingų dainų.

Dėl užsakymų skambinti Darbininko administracijai 9 val. - 4 val. p.p. tel. (718) 827-1351 arba rašyti: Darbininkas (administrac.), 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207.

Bronius Babušis, gimęs Lietuvoje, Griškabudžio parapijoje, paskutiniu laiku gyvenęs Atlantic Beach, NY, mirė rugpjūčio 13 d. Long Beach Memorial lignoninėje, pakirstas vėžio ligos. Buvo sulaukęs 90 metų amžiaus. Giliame liūdesy liko žmona Ona, sūnus arch. Edmundas su žmona Gražina, dvi anūkės ir viena proanūkė. Chicagoje taip pat liko sesuo, brolis Lietuvoje ir daug giminių Lietuvoje bei Amerikoje. Bronius Babušis buvo giliai religingas, išsimokslinęs ir didelio takto žmogus. Daug rūpinosi ir dirbo, kad Aušros Vartų bažnyčia New Yorke nebūtų uždaryta ir parapija išliktų lietuvių rankose. Buvo pašarvotas Shalins laidojimo namuose. Atsiveikimas įvyko rugpjūčio 16 d. Po mišių palaidotas Cypress Hills kapinėse.

Aktorius Juozas Bulevičius-Boley prieš mirtį surašė testamentą, kurio vykdytoja paskyrė Onutę Švabaitė-Tarmey, gyvenančią Matituck, NY. Ji, dėkodama už velionio aktorius priminimą "Darbininke", pažymi ir tai, kad velionis Juozas buvo labai dosnus, savo testamente prisiminė tas organizacijas, kurias jis vertino. Jų tarpe yra ir "Darbininko" laikraštis. Onutė Švabaitė-Tarmey taip pat papildo žinias apie aktorių Boley, kad liko du broliai ir viena sesuo: Raymond Boley gyvena Phoenix, Arizona; kun. Edward Boley gyvena Flint, Michigan; sesuo Ona Stankus gyvena Pittsburgh, PA.

ATEITININKŲ SENDRAUGIŲ SAVAITĖ KENNEBUNKPORTE

Kasmet rugpjūčio antrąją savaitę Kennebunkporto pranciškonų vasarvietėje vyksta ateitininkų sendraugių studijų ir poilsio savaitė. Šiemet toji savaitė vyko rugpjūčio 8-15 dienomis. Dalyvavo 70 asmenų — pavienių ir su šeimomis.

Savaitės programą suorganizavo dr. Česlovas Masaitis, vadovas buvo dr. Alfonsas Stankaitis, jam talkino Pranė Ažuolienė.

Studijų savaitės kapelionu buvo kun. Vytautas Pikturna. Kartu su juo mišias koncelebravo prel. Vytautas Balčiūnas ir kun. Jonas Pakalniškis.

Paskaitas skaitė: dr. Elona Vaišnienė, dr. Mirga Girniu-

Moteris, galinti atlikti namų ruošos darbus ir globoti reikalingus globos, senus ar mažus, ieško darbo. Skambinti 212 563-2450 arba 718 827-7133.

Live in aid wanted for elderly, infirm woman, kind and physically strong. Some English necessary. Phone 212 757-3001, ask for Jenny. (sk.)

59 CENTAI UŽ SVARĄ virš šimto svarų, tai TRANSPAK firmos nauja kaina. 68 centai — žemiau šimto svarų. Minimumas 20 dol. Jūsų siuntiniai yra registruojami mūsų kompiuteriuose ir sekami iki pristatymo jūsų giminiams Lietuvoje. **TRANSPAK**, 2638 W. 69th St., Chicago, IL 60629. 312 436-7772.

Dr. Marija ir Aleksandras Žemaičiai, iš Leonia, NJ, rugpjūčio 24 d. išskrenda mėnesiui į Lietuvą. Aleksandro gimtajame Katlerių kaime, 6 km nuo Utenos, bus pašventintas kryžius visos jo giminės žuvusiems nariams atminti. Utenoje, prie Dauniškio ežero, baigiama statyti Aukštaitijos krašto partizanams koplyčia, kurios iniciatoriai ir rėmėjai yra dr. M. ir A. Žemaičiai. Žuvusiųjų partizanų tarpe buvo ir Aleksandro brolis Jonas ("Maumedis"). Jei statybos darbai bus spėti užbaigti, tai jiedu dalyvaus ir tos koplyčios dedikacijoje. Koplyčios kurtinis akmuo buvo padėtas ir pašventintas šiemet balandžio pabaigoje.

Statybininko Vytauto Pauliaus dukra Kristina su dviem vaikais išvyksta rugpjūčio 27 d. į Lietuvą ilgesniam laikui. Ankščiau su daiktais išvyko ir Pauliaus žentas, kuris su uošviu Klaipėdoje vykdys statybą tarptautinėje laisvoje zonoje, o nuolatatos gyvens Vilniuje. Porai savičių į Vilnių su dukra ir anūkais išskrenda ir Pauliaus žmona Bronė.

Veronika Norkaitė-Vaičiūnas, gimusi Lietuvoje, gyvenusi Brooklyne, mirė rugpjūčio 12 d. Calvary lignoninėje, sulaukusi 95 metų amžiaus. Ji į Ameriką atvyko 1913 m. ir tuojau įsijungė į Šv. Jurgio parapiją Brooklyne, prisidėjo prie Šv. Jurgio parapijos bažnyčios statybos. Buvo veikli tos parapijos narė iki parapijos uždarymo. Taip pat buvo nuoširdi pranciškonų veiklos rėmėja. Buvo labai giedrios nuotaikos, labai savaranki net ir ligos metu. Mirė pakirsta vėžio ligos. Liko du sūnūs su šeimomis, šeši anūakai, keturi proanūkiai ir kiti giminės Amerikoje ir Lietuvoje. Beveik iki mirties rūpinosi giminėmis Lietuvoje ir nuolat siuntė jiems siuntinius. Buvo pašarvota Shalins laidojimo koplyčioje. Atsiveikimas įvyko rugpjūčio 16 d. Po mišių Apreiškimo parapijos bažnyčioje palaidota Šv. Karolio kapinėse šalia 1971 m. mirusio vyro Mykolo.

vienė, dr. Jonas Zdanys, Antanas Masionis ir kun. dr. Valdemaras Cukuras.

Buvo du koncertai, savaitės pradžioje koncertavo solistė Ona Aleknaitė, iš Bostono, ir pabaigoje — solistė Gina Čapkaušienė, iš Montrealo.

Buvo pasitarimai organizaciniais reikalais, nagrinėta Lietuvos dabartinė padėtis. Parodyta įvairių vaizdajuosčių.

Iš New Yorko dalyvavo: dr. Leonilda ir Juozas Giedraičiai, Eugenija Minkūnienė, Filomena Ignaitienė, Kostas ir Juzė Norvilai, Pranė ir Petras Ažuolai ir minėti kunigai: Vytautas Pikturna ir Jonas Pakalniškis.

Du fotelius galima gauti nemokamai, tik reikia juos iš namų atsiimti. Skambinti vakarais 718 849-8831. (sk.)

Reikalinga šeiminkė prižiūrėti 12 ir 16 metų mergaites, tvarkyti namą ir šeiminkauti. Turi vairuoti mašiną. Reikės gyventi Greenwich, CT. Kreiptis telef. (dieną) 203-321-2154, vakarais 203-531-8044. (sk.)

KARGO Į LIETUVĄ BE MUITO! Siunčiame SAS oro linija į Rygą. Siuntinius atsiimti Rygos muitinėje. Minimumas 110 lbs arba 50 kg. Kaina \$1.75 už svarą. Galima siųsti naujus ir dėvėtus drabužius, batus, medžiagas, maistą bei nereceptinius vaistus. Kreiptis į G. T. INTERNATIONAL, 9525 So. 79th Avenue, Hickory Hills, IL 60457. Tel. 708 430-7334.

JAV LB Kultūros tarybos ir New Yorko apygardos valdybos posėdžio dalyviai. Sėdi iš kairės: NY apygardos vicepirm. kultūros ir informacijos reikalams Paulius Jurkus, sekretorė Malvina Klivečienė, apygardos valdybos pirm. Kęstutis Miklas, JAV krašto valdybos pirm. Vytas Maciūnas, Kultūros tarybos vicepirm. Laima Šileikytė-Hood ir Kultūros tarybos pirm. Vytautas Volertas. Stovi iš kairės: apygardos ūkvedys Vincas Blažaitis, Great Necko apylinkės pirm. Vytautas Žukas, Kultūros Tarybos nariai — Haris Perelšteinas ir dr. Dalia Bajorūnaitė, Queens apylinkės pirm. Ramutė Česnavičienė, apygardos vicepirm. administracijai ir finansams Kęstutis Bileris, JAV LB pareigūnė Washingtono Asta Banionytė ir apygardos išdininkas Linas Šidlauskas. Nuotr. Birutės Šidlauskienės

JUNGTINIS POSĖDIS

Rugpjūčio 8 d. Kultūros Židinio posėdžių menėje įvyko jungtinis posėdis, kuriame dalyvavo JAV LB Krašto valdybos atstovai ir LB NY apygardos valdyba. Tikslas tos posėdžio buvo pasiiformuoti apie Lietuvių Bendruomenės Krašto valdybos veiklą, peržvelgti Kultūros tarybos rengtą premijų įteikimo šventę.

Iš Philadelphia atvyko Krašto valdybos pirmininkas Vytautas Maciūnas, Kultūros tarybos

KASOS nariams tos įstaigos likvidatorius jau grąžina investuotus pinigus. New Yorko apylinkėje laiškiškai su čekiais KASOS nariams pasiekė rugpjūčio 15 d.

Butų duris reikia laikyti užrakintas ir dienos metu, nes vagys plėšia ir dieną. Woodhavene praeitą savaitę du tamsiaodžiai dienos metu įsiveržė į 80 metų amžiaus esto butą ir reikalavo pinigų. Estas taip išsigando, kad jį ištikio širdies priepuolis ir tuoj mirė. Nors ir trumpam kur nors išeinant dienos metu, reikia užrakinti duris ir uždaryti langus. Neužtenka palikti tik tinklėlį lange. Tokį tinklą vagys lengvai perpjauja ir įlenda į vidų. Langai turi būti pilnai uždaryti. Atėjo tokie laikai, kad reikia saugotis ir gintis nuo visų kenksmingų žmonių.

Tautos Fondas daro žygių įsigyti buvusios KASOS įstaigos namus, kuris yra 114 St. Richmond Hill. Tuose namuose veikia ir Tautos Fondo centrinė raštinė.

Anelė Pietaris, Clark, NJ, apmokėjo prenumeratą, atsijusdama 55.00 dol. čekį. Dosniai spaudos rėmėjai nuoširdžiai dėkojame.

Į Lietuvą skridimų kainos yra stipriai sumažintos. Dėl detalių žiūr. skelbimą 6 puslapyje.

Parduodami 2 butai Vilniuje. Vienas — 2 kambarių Naujininkuose. Kitas — 2 kambarių Viršuliškėse. Dėl informacijų skambinti vakarais (718) 236-7143. (sk.)

55 SVARAI — cukrus, sūris, dešros, mėsa, šprotai, aliejus, kava ir kt., \$90. **22 SVARAI** mažesnis paketas, \$55. **22 SVARAI** mėsos produktai, aliejus \$90. Prie visų maisto siuntinių galite užsakyti aspirino ir vitaminų. **TRANSPAK**, 2638 W. 69th St., Chicago, IL 60629, 312 436-7772.

"Lietuvos Aidas", pagrindinis 16 psl. Lietuvos dienraštis, duoda vyriausybės žinias ir objektivių atkuriančios Lietuvos vaizdą. Jo žinios išviejai yra labai naudingos. Prenumerata metams oro paštu \$85. Čekius rašyti "Lietuvos Aido" vardu ir siųsti JAV įgaliotiniui adresu: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. (sk.)

Reikalinga pagalba prižiūrėti vyresnio amžiaus moterį. Pageidaujamas anglų kalbos mokėjimas. Skambinti telef. 212 757-3001. Paprašyti Jenny. (sk.)

pirmininko pareigas einąs Vytautas Volertas, Asta Banionytė iš Washingtono. Iš New Yorke esančių Kultūros tarybos narių dalyvavo: Laima Šileikytė-Hood, dr. Daiva Bajorūnaitė ir H. Perelšteinas.

Posėdį pradėjo New Yorko LB apygardos pirmininkas, Kęstutis Miklas, supažindindamas su posėdžio paskirtimi. Toliau pirmininkavo Vytautas Maciūnas, sekretoriavo Malvina Klivečienė.

Pirmininkas V. Maciūnas supažindino su Lietuvių Bendruomenės veikla, jos rūpesčiais, ką planuoja nuveikti. Ilgiau kalbėta apie berniukų choro "Ažuoliukai" atsikvietimą į Ameriką. Posėdyje dalyvavo ir H. Perelšteinas, Kultūros tarybos narys, Ažuoliukų ilgametis vadovas. Jis apibūdino choro dabartinį pajėgumą ir jo sudėtį. Nutarta ieškoti kokių nors būdų chorą pasikviesti gastrolėm į Ameriką.

Krašto valdyba taip pat projektuoja Lietuvoje surengti išsvijos svarbesniųjų knygų parodą. Kalbėta ir apie šio projekto sunkumus. Taip pat painformavo, kad Krašto valdyba nori prisidėti prie vienos televizijos stoties nupirkimo Vilniuje.

Plačiau pakalbėta apie Kultūros tarybos premijų šventę, surengtą New Yorke viename Broadway teatre. Kalbėjo K. Miklas ir P. Jurkus, kurie išryš-

DAILININKO BAGDONO PARODA

(atkelta iš 7 psl.)

Ši dalis vyko muziejaus vestibulyje. Ta da buvo atidarytos durys į pačią parodą. Svečiai pavaišinti šampanu, Žemaičių ansamblis, pritariant visiems svečiams, dailininkui sugiedojo

"Lietuvos Aidas", pagrindinis 16 psl. Lietuvos dienraštis, duoda vyriausybės žinias ir objektivių atkuriančios Lietuvos vaizdą. Jo žinios išviejai yra labai naudingos. Prenumerata metams oro paštu \$85. Čekius rašyti "Lietuvos Aido" vardu ir siųsti JAV įgaliotiniui adresu: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. (sk.)

Reikalinga pagalba prižiūrėti vyresnio amžiaus moterį. Pageidaujamas anglų kalbos mokėjimas. Skambinti telef. 212 757-3001. Paprašyti Jenny. (sk.)

kino šios šventės paskirtį. Tai yra lietuvių kūrėjo pagerbimas, lietuviškos kūrybos šeimoms šventė ir tokią reikia rengti tik savoje lietuviškoje aplinkoje. Šių metų šventės rengimas nebuvo gerai išstudijuotas, todėl ir buvo manyta, kad bus patogu ją rengti už lietuviškos bendruomenės ribų. Lietuviai kultūrininkai tokiu renginiu liko nepatenkinti, nes jis neatitiko šventės poreikių.

Kultūros tarybos veiklos klausimais kalbėjo pirmininko pareigas einąs rašytojas Vytautas Volertas. Jis pažadėjo, kad kita premijų šventė tikrai bus surengta lietuviškoje aplinkoje. Jis taip pat painformavo apie kitus Kultūros tarybos rūpesčius. Iškilu nauji rūpesčiai, kai Lietuvių Fondas jų reikalams paskyrė per mažai pinigų. Iki šiol duodavo pinigų tarybos skiriamom premijom, dabar visa tai nubraukė. Kultūros reikalų tarybai susidaro naujas rūpestis, iš kur gauti lėšų skiriamom premijom.

Toks bendras posėdis tikrai buvo naudingas, nes Krašto valdyba supažindino su savo darbo planais, į jų aptarimus bei sprendimus galėjo įsijungti ir daugiau žmonių iš LB New Yorko apygardos valdybos. Kai plačiau išsiaiškinama, tai ir darbas sklandžiau eina. Juk visi norime, kad viena iš svarbiausių Krašto valdybos tarybų ir būtų Kultūros reikalų taryba. Tad jos sėkminga veikla visiems rūpi.

NY LB apygardos valdyba pertraukos metu surengė vaises.

Ilgiausių metų. Orkestras dar ir toliau svečios linksmino.

Po atidarymo, dail. Bagdonas vakarienės į restoraną pakvietė daugiausia prisidėjusiuosius prie parodos surengimo.

Parodos atidarymas televizijos vakarinėse laidosė perduotas du kartus. Aprašė ir spauda, įdėjo nuotraukų net į pirmą puslapį.

Paroda tęsėsi visą birželio ir liepos mėnesį. Rudenį bus perkelta į Kauną ir Klaipėdą.

Pats gi dail. Bagdonas su filminku Viktoru Kapočiumi lankė tas vietas, kur jam teko gyventi, keliauti, mokytis. Aplankė Kauną, Žemaitiją.

Dailininkas po šešių savičių sugrįžo į savo kasdienybę. Bet sugrįžo kitoks. Tuoj pradėjo kalbėti apie akvarelinę kūrybą, nes Lietuvoje sukūręs naujų peizažų. Taip grįžimas į praeitį ir į Lietuvą sukėlė naują kūrybos ciklą. (p.j.)